

Op te bergen
in de band van
3 november 2004

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de commissiegriffier mede te delen.*

Verslag

---

van de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit

---

gehouden op 11 oktober 2004

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Vaststelling agenda	2
Verslag vergadering 6 september 2004	2
Ingekomen stukken	2
Rondvraag	2
IPO-aangelegenheden	2
Project Centrumgebied Krakeel te	
Hoogeveen, uitvoering fase I	2
Najaarsstukken 2004	13
Openbaar vervoer	24
Sluiting	36
Toezeggingen	37

STATENCOMMISSIE RUIMTE, INFRASTRUCTUUR EN MOBILITEIT

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit, gehouden op 11 oktober 2004 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

A. Lanting (voorzitter)
H. Baas (ChristenUnie)
mevrouw M.J. Berkman-de Haan (GroenLinks)
N.B. Bossina (VVD)
A. Faber (CDA)
A. Haar (D66)
J. Haikens (VVD)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
H.G. Idema (PvdA)
C.D. de Jong (Fractie de Jong)
K. Jonker (CDA)
J. Langenkamp (GroenLinks)
E. Olij (PvdA)
A.G.H. Peters (CDA)
B. Popken (OPD)
J. Slagter (PvdA)
K.H. Smidt (VVD)
mevrouw G. Timmer-Rijkeboer (D66)
A. Wendt (ChristenUnie)
G. Wieringa (Drents Belang)
J. Zweens (PvdA)

Voorts aanwezig:

mevrouw A. Haarsma (PvdA, gedeputeerde)
S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)
mevrouw J. Stapert (commissiegriffier)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering.

2. Mededelingen

De VOORZITTER merkt op dat deze commissie is uitgenodigd om de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie (BFE) bij te wonen op woensdag 13 oktober 2004 om 14.00 uur om het agendapunt met betrekking tot stadsontwikkeling en toerisme Meppel bij te wonen. Woensdagmorgen is de commissie uitgenodigd in Koekange om daar mee te praten over ouderenhuisvesting. Volgens spreker hebben zich daarvoor negentien leden van beide commissies opgegeven. Er is nog plaats voor meerdere commissieleden om aan dat werkbezoek mee te doen, dus als er nog spijtoptanten zijn dan kunnen deze zich nog opgeven.

3. Vaststelling van de agenda

De agenda wordt conform ontwerp goedgekeurd en vastgesteld.

4. Verslag vergadering 6 september 2004

De VOORZITTER deelt mee dat de commissie het definitieve verslag nog juist op tijd heeft binnengekregen. De vertraging die een en ander heeft opgelopen wordt veroorzaakt door de ziekte van Geke Schepers. Dit geeft wat problemen bij de griffie, maar het verslag voor deze vergadering is in ieder geval gereed.

Zonder op- of aanmerkingen wordt het verslag goedgekeurd en vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

De heer PETERS merkt naar aanleiding van ingekomen stuk A5, het Meerjarenuitvoeringsprogramma verkeer en vervoer, op dat hij hierover nog een vraag wil stellen en vraagt of hij deze vraag later in de vergadering kan stellen op een moment dat ook de heer Swierstra aanwezig is.

De VOORZITTER stemt hiermee in.

Voor het overige zijn er geen op- of aanmerkingen naar aanleiding van de lijst van ingekomen stukken.

6. Rondvraag

De VOORZITTER merkt op dat in artikel 17a van het Reglement van orde van deze commissie staat dat als er punten voor de rondvraag zijn, deze ruimschoots vóór de vergadering bij de voorzitter moeten zijn aangeleverd. Daar hebben sommige commissieleden een paar keer tegen gezondigd. Spreker wil toch zoveel mogelijk leven naar de regels in het Reglement van orde, dus hij stelt voor om de hand te houden aan deze regel en wanneer commissieleden punten voor de rondvraag hebben, kunnen zij dit van tevoren melden bij de voorzitter. Alleen vandaag betracht spreker met het naleven van deze regel nog enige clementie.

Er wordt geen gebruikgemaakt van de rondvraag.

7. IPO-aangelegenheden

Er zijn geen op- of aanmerkingen naar aanleiding van IPO-aangelegenheden.

8. Statenstuk 2004-155; project Centrumgebied Krakeel te Hoogeveen, uitvoering fase I

De VOORZITTER merkt op dat er vrijdag aanstaande een werkbezoek voor statenleden is georganiseerd, waarin onder andere het project Krakeel wordt besproken. Opgave voor deelname aan dit werkbezoek is nog mogelijk bij de staten-griffie.

De heer IDEMA merkt op dat de PvdA akkoord gaat met de € 2 miljoen ten behoeve van dit project. De te realiseren doelen sluiten uitstekend aan bij de reeds in het voorjaar ingediende moties van de PvdA. Het langer laten wonen van bewoners in de eigen vertrouwde woonomgeving, zoals de bouw van woningen ten behoeve van de bewoonde zorgzone, het duurzaam hergebruiken van de reeds ingevulde ruimte waar panden worden gesloopt om ervoor te zorgen dat daarvoor

nieuwbouw in de plaats komt, het bouwen met het convenant Duurzaam bouwen in de achterzak, multifunctioneel ruimtegebruik in bijvoorbeeld welzijnsvoorzieningen, de sportvoorzieningen en de brede school, die door verschillende partijen op verschillende tijden gebruikt wordt, wat tot een efficiënter gebouwgebruik leidt, dragen bij aan een positief effect op de werkgelegenheid. Zijn conclusie is dan ook dat een sterk multifunctioneel winkelcentrum een positief sociaal-economische invloed heeft op de omgeving, wat de leefbaarheid ten goede komt. Verder kan het investeren in de zogenaamde bredeschoolgedachte en het extra aandacht geven aan de zorg, zijn goedkeuring wegdragen. De voorgestelde doelen zullen zeker bijdragen aan een betere relatie tussen alle in de wijk voorkomende partijen. Hij vraagt wat de exacte bijdrage is van de woningbouwcorporatie. Wordt de onrendabele top waarover wordt gesproken gefinancierd door publiekrechtelijke partijen of komt dit volledig ten laste van de woningbouwcorporatie? Wat is de status van de totale exploitatie? Zijn de risico's die behoren bij de tekorten in de exploitaties aanvaardbaar? Op welk punt binnen het ontwikkelproces staat de provincie nu? Kan dit project als voorbeeld dienen voor nieuwe beleidsontwikkelingen? Spreker heeft gelezen dat heel Nederland ernaar zit te kijken omdat het redelijk innovatief is. Hoe worden de staten op de hoogte gebracht van de voortgang? Indien fase II niet wordt gerealiseerd en de tekorten te groot zijn, wat is dan het meetbare effect van de €2 miljoen die de staten gaan toekennen aan dit project?

De heer WIERINGA merkt op dat de totale kosten op €40 miljoen zijn begroot. Dit bedrag wil de provincie bij de start van het project onder regie van de gemeente Hoogeveen gelijk al overschrijven met 50% naar €60 miljoen. Drents Belang vraagt de gedeputeerde op welke gronden zij wil meewerken aan een project dat bij de start al een tekort op gaat leveren van €18 miljoen. Verder wil Drents Belang graag horen op welke manier de gemeente Hoogeveen de opvolgende fases beheersbaar wil houden. Tevens vraagt hij op welke gronden de gedeputeerde de gemeente Hoogeveen wil ondersteunen en bijvoorbeeld een aanvraag van Midden-Drenthe of Beilen niet wil ondersteunen?

Mevrouw BERKMAN is blij met het principe van waaruit er gewerkt wordt. Zij zal verder nog wat vragen stellen tijdens het werkbezoek en komt daar verder zonnig nog op terug.

De heer POPKEN merkt op dat het voorliggende voorstel hem sympathiek voorkomt. Hij sluit zich aan bij de woorden die de heer Idema terzake heeft uitgesproken. €2 miljoen wordt er gefinancierd uit flexibel beleid. Spreker vraagt zich af hoe groot dat fonds nog is. Hij brengt een relatie aan met agendapunt 10, want daar krijgen de provincies nogal wat geld toegeschoven. Kunnen die gelden eventueel ook worden ingezet bij dit project?

De heer DE JONG heeft sympathie voor het voorliggende stuk, maar €2 miljoen uit het Fonds reserve flexibel beleid is nogal wat, want spreker heeft begrepen dat dit ongeveer de jaarlijkse bijdrage van de gemeenten aan dit fonds is. Dit geld is dan in één klap weg. Het zou eigenlijk onder de vlag van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) moeten vallen, want onder het ISV zijn er gelden te verdelen. Indien de staten dan een enorme greep doen in het Fonds flexibel beleid, dan blijft er voor ander flexibel beleid weinig geld meer over. Daarnaast heeft de PvdA een aantal criteria benoemd waarop zij graag antwoord wil hebben en hij sluit zich daarbij aan. Hoewel de PvdA het een goed plan vindt, stelt diezelfde fractie nogal wat vragen die lang niet altijd direct beantwoord kunnen worden. Indien de PvdA toch al voorstander is, waarom stelt die fractie dan zoveel vragen?

De heer HAAR merkt op dat er een interessant project op stapel staat, vanwege de integrale benadering en de betrokkenheid van de bevolking. D66 is een groot voorstander van de ontwikkeling van stedelijk beleid en ook daarom is het een heel goede zaak. Het is wat lastig om op dit moment praktische vragen te stellen omdat de excursie aanstaande vrijdag plaatsvindt. Wat spreker wel opvalt, is dat het preventieve aspect van de veiligheid wel wordt genoemd, maar dat dit in de projectgroep eigenlijk niet terugkeert. Er zit bijvoorbeeld niemand van de politie in de projectgroep en wanneer preventieve veiligheid echt belangrijk wordt gevonden dan verbaast dit spreker wel enigszins. Wellicht dat dit een vraag is die vrijdagmiddag beantwoord kan worden of dat de

gedeputeerde daar al iets over kan zeggen?
Verder is het een uitstekend voorstel en hij gaat er van harte mee akkoord.

De heer SMIDT stelt voorop dat de gemeente verantwoordelijk is voor de uitvoering van dit plan. Hij vraagt waarom dit niet uit het ISV wordt geput. Hij kan zich voorstellen dat het budget inmiddels is uitgeput, maar in de jaarstukken las hij dat de gemeenten nog verzocht worden om te komen met plannen voor ISV-I. Dat doet vermoeden dat ISV-I niet is uitgeput. Waarom komt dit dan uit het Fonds flexibel beleid en niet uit de ISV-pot?

De heer PETERS merkt op dat alle positieve dingen al zo ongeveer zijn genoemd. Hij stemt daarmee in. Hoe zit het met de toezeggingen van andere partijen die ook behoorlijke bedragen moeten bijdragen? Er staat dat in de tweede fase een verwacht tekort optreedt. Het college schrijft nu wel in de argumenten dat hieraan geen toezeggingen voor een eventuele volgende fase kunnen worden ontleend, maar kan de gemeente Hoogeveen dan wel verder als nu al bekend is dat de tweede fase niet haalbaar is? Waarom wordt het geld niet gehaald uit het ISV-fonds?

De heer WENDT heeft waardering voor dit stuk. Het is bittere noodzaak om het imago van deze woonwijk in Hoogeveen wat op te krikken. In principe is hij dus akkoord, hoewel hij vindt dat het bedrag van € 18 miljoen extra wel erg veel geld is om de buurt te innoveren. Vanuit Hoogeveen heeft hij nog geen verduidelijking kunnen krijgen en wellicht dat de gedeputeerde daarop kan antwoorden? Niet dat spreker hierop tegen is, maar de integraliteit van dit project kost dan wel erg veel meer geld. Hij stemt er echter van harte mee in.

Mevrouw HAARSMA is blij dat iedereen met zoveel lof komt als het gaat om dit wijkontwikkelingsplan met betrekking tot de wijk Krakeel. Het is een lastig en vrij langdurig proces en de commissie weet ook dat het als een landelijk voorbeeldproject dient voor het Rijk. Spreker merkt op dat veel gemeenten en corporaties op bezoek gaan in de wijk Krakeel om de uniciteit van dit project te mogen aanschouwen. Het gaat om heel veel geld en spreekster zal de laatste zijn om dat te ontkennen. Dat is voor het college de reden om vooral die € 2 miljoen uit het Fonds flexibel beleid te

halen en niet uit het ISV. Hoogeveen behoort samen met nog vier andere gemeenten tot de programmameenten en daar krijgt de gemeente Hoogeveen ook het nodige geld voor. Gezien het voorbeeld dat hier geldt en het feit dat het om veel geld gaat, vond het college dat het toch eenmalig uit het Fonds flexibel beleid moest worden gehaald, op dezelfde manier zoals dat ook met Meppel is gedaan. Over de zorg met betrekking tot het Fonds flexibel beleid weten de staten ook dat dit fonds jaarlijks wordt gevuld met € 3,8 miljoen. Verder staat stedelijke ontwikkeling hoog in het vaandel van dit college en door de PvdA-fractie is aangegeven dat dit project heel goed aansluit bij de moties die zijn ingediend tijdens de behandeling van het Provinciaal omgevingsplan. Het college vindt het dan ook gerechtvaardigd om dit geld er eenmalig uit te halen, mede ook omdat er heel veel geld in dit fonds zit. Vervolgens komen er veel vragen van de PvdA-fractie over een onrendabele top. Deze is door de gemeenten en de woningbouwcorporatie becijferd op zo'n € 6 miljoen. Dit bedrag neemt de woningbouwcorporatie volledig voor haar rekening. Natuurlijk besteedt en investeert de corporatie ook veel meer gelden, want daar valt ook weer mee terug te verdienen. De onrendabele top bedraagt echter € 6 miljoen en deze wordt door de woningbouwcorporatie gefinancierd. Uiteraard zitten er veel risico's aan een dergelijk project. De heer Smidt heeft daar zojuist ook al een opmerking over gemaakt en het is de verantwoordelijkheid van de gemeenten. De gemeenten moeten dan ook zorgen dat samen met alle betrokken marktpartijen de tweede fase absoluut uitvoerbaar is. Natuurlijk is het niet mogelijk om in de toekomst te kijken, maar blijkend uit de contacten met de bestuurders van Hoogeveen heeft spreekster er het vertrouwen in dat dit gaat lukken. Zekerheid heeft zij echter niet en kan zij de staten ook niet geven. Dat kan de gemeente Hoogeveen ook niet. Spreekster merkt bijvoorbeeld op dat er over twee jaar opnieuw verkiezingen zijn, terwijl de afspraken zijn gemaakt tot 2008. Stel dat er een nieuwe gemeenteraad komt die er heel anders over denkt, dan zou dat wellicht tot een ander voorstel kunnen leiden na de periode die is vastgelegd, maar dat kan spreekster op dit moment niet zeggen. Wat zij wel weet is dat het college heeft gezegd dat het niet boven die € 2 miljoen uit wil komen en ook voor fase II zijn er absoluut geen toezeggingen gedaan

dat mochten er tekorten zijn dat de provincie die gaat dichten. Wel is het zo dat als het gaat om de stedelijke ontwikkeling, Hoogeveen prominent deel uitmaakt van deze programmalijn. In 2005 wordt de schop in de grond gezet en er wordt al heel veel gedaan in de wijk Krakeel. Daar is al veel over te lezen. Wat spreekster vooral heel belangrijk vindt is de woonzorgzone die in voorbereiding is. Spreekster heeft ook het genoegen gehad om samen met diverse betrokken partijen en belanghebbenden naar Denemarken te gaan om te kijken hoe daar die woonzorgzone is georganiseerd en geregeld. Daar blijkt dat partijen in Nederland op het goede spoor zitten, maar dat het wel heel lastig is om met 30 verschillende instanties en zorgpartijen goed op één lijn te komen zitten. Wat nog veel belangrijker is, is dat er wordt uitgegaan van de klant. Wat vraagt de klant nu in zo'n wijk? Wat voor zorg wordt er gevraagd en hoe moet dit georganiseerd worden? Hoe moeten die woningen in zo'n wijk worden georganiseerd? De klant is daar een belangrijk onderdeel van en dat wordt wel eens vergeten. Daar is dan ook prominent aandacht voor gevraagd in dit project. De gemeente Hoogeveen is bij de uitvoering van dit project de verantwoordelijke partij en niet de provincie.

TWEEDE TERMIJN

De heer IDEMA vraagt nogmaals hoe de staten op de hoogte worden gehouden betreffende de voortgangsrapportage. Wat zijn de effecten van de provinciale €2 miljoen indien fase II onverhoopt niet doorgaat?

De heer WIERINGA vraagt op welke gronden de gedeputeerde de overschrijding van €18 miljoen wil verteren. Verder vraagt hij op welke gronden dit wel wordt toegezegd aan Hoogeveen, terwijl dit aan Midden-Drenthe en Beilen niet wordt toegezegd.

De heer DE JONG zegt uit eigen ervaring te weten dat het hier om zeer complexe projecten gaat. Het is ingewikkeld om deze projecten van de grond te tillen en verder te brengen. Het kost veel tijd, moeite en energie en het is de bedoeling om er volgend jaar mee te starten. Wat moet er gebeuren indien de uitvoering van het project veel langer op zich laat wachten? Blijft de provincie

dan tot in lengte van jaren die €2 miljoen reserveren? Hoe gaat de provincie daarmee om?

De heer SMIDT merkt op dat betreffende de vraag waarom het geld uit het Fonds flexibel beleid wordt gehaald en niet uit de ISV-gelden spreker het antwoord nog niet helemaal duidelijk is. Wat is nu de stand van beide reserves? Volgens spreker zijn hiertussen geen erg grote verschillen, dus wat was nu de afweging om het uit het Fonds flexibel beleid te halen, terwijl dat in hoofdlijnen is bedoeld voor de cofinanciering van Kompasprojecten? Dat was ook de grote lijn van het fonds. Nu wordt er toch in feite geput uit een voor het project nogal vreemd fonds. Hij wil graag een duidelijk antwoord op zijn vraag waarom dit niet uit het ISV kan komen. Verder is hij benieuwd wat er bedoeld wordt met het verhaal dat het €8 miljoen kost om het even bottom-up te doen. Hoe kijkt de provincie daar tegenaan?

Mevrouw HAARSMA merkt op dat zij al heeft gezegd dat de gemeente Hoogeveen verantwoordelijk blijft, maar het college vindt wel dat zij aan dit belangrijke project deel wil nemen en een flinke bijdrage wil doen. Het geld wordt uit het Fonds flexibel beleid gehaald omdat dit fonds bij uitstek is bedoeld voor stedelijke ontwikkeling. Er is een programmalijn stedelijke ontwikkeling en daarin wordt het geld gestort ten behoeve van de stedelijke ontwikkeling. Daarom wil het college dit grote project dan ook uit de pot voor flexibel beleid halen, aangezien zij vindt dat dit aansluit bij de stedelijke ontwikkeling. Hoogeveen is een vrij grote stad en daarom wordt dit geld uit dit fonds gehaald. Hetzelfde geldt voor Meppel, Assen en Coevorden. Dat is een concreet antwoord, waar de heer Smidt het al dan niet mee eens kan zijn, maar dit zijn de normen die het college hanteert. Het klopt wat de heer De Jong zegt dat het om een complex project gaat en als het langer op zich laat wachten dan heeft het college de toezegging gedaan dat de gemeente €2 miljoen tegemoet kan zien. Dat is het aandeel dat het college voor dit project wil bestemmen. Het college gaat ervan uit dat het project gaat starten, maar als het langer op zich laat wachten dan blijft dat geld langer in de pot zitten, dat is duidelijk. De gemeente heeft namelijk pas recht op dit geld als er gestart wordt, ook als het twee á drie jaar duurt. Op de vraag waarom Hoogeveen wel geld krijgt en Beilen niet,

merkt zij op dat Beilen al projectgemeente is en deze gemeente krijgt dus al geld uit de ISV-pot. Beilen hoort niet bij de vijf grote steden in Drenthe, dus voor Beilen wordt geen geld uit het Fonds flexibel beleid gehaald. De commissie weet dat het college stedelijke ontwikkeling hoog in het vaandel heeft staan en dat dit aansluit bij het Collegeprogramma. Verder is er een specifieke programmaliijn voor de stad en dat is de reden waarom zij dit project zoveel geld wil toedichten. Het bedrag van € 8 miljoen voor de bottom-up aanpak is een aanzienlijk bedrag en spreekster weet ook dat als bij een dergelijk ingewikkeld project dertig verschillende partijen aan tafel zitten het niet van de ene op de andere dag lukt om een goed en gezamenlijk gedragen plan te ontwikkelen.

De heer SMIDT merkt op dat het een keuze is om er dertig partijen bij te halen.

Mevrouw HAARSMA bevestigt dit, maar gaat niet in op de keuze die de gemeente en de woningbouwcorporaties maken. De sociale problematiek die in de wijk Krakeel aan de orde is, is niet de geringste. Als dit niet op een zorgvuldige manier wordt gedaan en de bewoners die in dat gebied wonen en werken er niet bij worden betrokken, dan is het plan gedoemd te mislukken. Natuurlijk gaat het om veel geld, maar spreekster gaat niet op de stoel van de gemeente en betrokken partijen zitten met de vraag waarom zij het op een bepaalde manier hebben geregeld. Indien spreekster de voortgang hoort die bestuurders, woningbouwcorporaties, bestuurders en betrokkenen boeken dan denkt spreekster dat partijen erg goed bezig zijn. Het gaat af en toe natuurlijk ook moeizaam. Dit is in het kort de keuze van de gemeente en dat is voor het college geen reden geweest om het te besteden bedrag niet te limiteren. Het college heeft het belang ingezien van de operatie en herstructurering waarvan een ieder vindt dat deze van groot belang is en het college heeft aan die beelden op die manier willen bijdragen. Er is door het college nog niet nader over gesproken wat het direct meetbare effect is van de investering van € 2 miljoen indien het niet tot een tweede fase komt. Over die optie heeft het college nog niet nagedacht. Zodra de staten akkoord hebben gegeven gaat het college via de programmaliijn Stad naar de programmamanager en degenen die daar de uitvoering in handen hebben.

Deze mensen hebben een goed en intensief overleg met de projecten die in iedere stad aan snee zijn en daar worden dergelijke zaken in meegenomen. Deze zaken worden doorgesproken en bekeken wordt hoe dit verder nader wordt uitgewerkt. Het heeft dus wel degelijk de aandacht maar is nu nog in een te vroeg stadium. Hoe het met de controle van de voortgang in de tweede fase gaat, de commissie weet maar al te goed hoe het met dit soort projecten gaat en dat is dan ook het grote manco. Nu denkt de commissie dat daarin het Ei van Columbus is te vinden, zodat partijen daar iets aan zouden hebben voor hun eigen organisatie. Daarvoor kunnen de commissieleden vrijdagmiddag de tijd nemen en erover met de deskundigen in gesprek gaan. Op dit moment kan spreekster daarop geen zinnig antwoord geven.

De heer WIERINGA vraagt op welke gronden het college dan toch dit geld beschikbaar wilde stellen, nu er op dit moment al een tekort is van € 18 miljoen. Verder zijn de meetbare effecten nog niet voldoende vastgelegd. Is het niet verstandig om dit vooraf vast te leggen?

Mevrouw HAARSMA zegt dat het college heel erg hecht aan stedelijke ontwikkeling en dit project is in een zodanige vorm gegoten en van essentieel belang. Er zijn weliswaar tekorten, maar deze komen niet ten laste van de provincie, maar vormen de verantwoordelijkheid van de gemeente, de betrokken partijen en de woningbouwcorporaties. De programmamanager Stad zal heel uitvoerig en nauw betrokken blijven op het moment dat de uitvoering ter hand wordt genomen. Dan zullen partijen daar met elkaar naar kijken, maar het is niet de verantwoordelijkheid van de provincie en die aap wil spreekster ook niet op haar schouder hebben.

De heer WIERINGA merkt op dat de provincie, door hieraan mee te werken, wel medeverantwoordelijk wordt voor het ontstaan van een bodemloze put. Dat is het probleem waar hij mee zit.

Mevrouw HAARSMA merkt op dat er door de provincie geen cent meer aan wordt besteed dan de genoemde € 2 miljoen. Dat weten de betrokken partijen als geen ander.

Indien de heer Wieringa dit een bodemloze put vindt, dan neemt spreekster aan dat de heer Wieringa tegen dit voorstel stemt.

De heer SMIDT zit nog steeds met een onbehaaglijk gevoel bij de vraag waarom dit project vanuit het Fonds flexibel beleid wordt gefinancierd en niet uit de ISV-gelden. Als er één fonds is waaruit deze gelden geput moeten worden is het uit het ISV-fonds. Wat zijn de werkelijke overwegingen? Is het de stand van het fonds, en komt het ISV te kort in dit streven? Waarom wordt het ISV-fonds niet aangesproken voor dit project?

Mevrouw HAARSMA merkt op dat ISV-gelden bestemd zijn voor vijf programmameenten en als in één keer dit geld uit die pot wordt gehaald, dan gaat het ten koste van de overige programmameenten en projectgemeenten. Het college heeft gemeend om daar nu juist een evenredige verdeling in aan te houden en daarom sluit dit goed aan bij het Fonds flexibel beleid, want daarvoor is de stedelijke ontwikkeling in het leven geroepen. Voor de stedelijke ontwikkeling wordt het Fonds flexibel beleid bedoeld. Dat is ook in de brief van het college bij de Voorjaarsnota meegenomen. De commissie heeft uitvoerig kunnen lezen dat daar het Fonds flexibel beleid voor bedoeld is. ISV is bedoeld voor de projectgemeenten en de programmameenten en Hoogeveen maakt deel uit van de programmameenten. Er is echter meer te doen in Hoogeveen dan alleen de wijk Krakeel. Het college wil dit in een goed evenwicht houden en dat is het antwoord op de vraag van de heer Smidt.

De heer PETERS merkt op dat het Fonds flexibel beleid dus vooral is bedoeld voor de grote stedelijke projecten. Volgens spreker was er eerst een Fonds grote projecten, maar is er juist een Fonds flexibel beleid van gemaakt. Spreker vraagt of er een verenging heeft plaatsgevonden door het college, of kunnen er toch grote projecten uit het Fonds flexibel beleid worden gefinancierd, welk project dan ook? Spreker heeft begrepen dat de gedeputeerde heeft aangegeven dat het juist de stedelijke projecten zijn die daaruit putten.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat dit fonds breder is opgezet, maar in de Voorjaarsnota is vastgelegd dat de programmalijs Stad wordt gefinancierd door het Fonds flexibel beleid.

Uit het Fonds flexibel beleid worden alle financieringen ten behoeve van de stedelijke ontwikkeling gedaan. Natuurlijk is het Fonds flexibel beleid veel breder, want alle grote projecten worden eruit gefinancierd.

De heer DE JONG merkt op dat uit verschillende fondsen vergelijkbare projecten worden betaald. De termen "stedelijke vernieuwing" en "stedelijke ontwikkeling" lijken erg op elkaar. Is er dan geen behoefte aan een ontschotting van dit soort fondsen?

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat dit heel overzichtelijk is en dat een dergelijke ontschotting ook niet nodig is. Het college heeft een heel goede systematiek voor de verdeling van de ISV-gelden. De Provinciale Commissie voor Stedelijke Vernieuwing en Wonen gaat op initiatief van het college kijken hoe het geld verdeeld moet worden over de projecten bij de projectgemeenten en hoe de verdeling ten behoeve van de programmameenten moet worden gedaan. Het ISV-fonds is dan perfect voor die systematiek. De programmalijn Stad is een heel andere dan die van het ISV. Natuurlijk kunnen verschillende zaken aan elkaar worden gekoppeld, maar spreekster heeft geen behoefte om dit in een groot vat te husselen en de gemeenten willen dat ook liever niet.

De VOORZITTER constateert dat de heer Wieringa niet instemt met zijn voorstel om de status van het voorliggende stuk te wijzigen in een A-stuk, zodat het een B-stuk blijft waarover nog discussie in de statenvergadering mogelijk is.

Spreker stelt voor om allereerst agendapunt 10 te behandelen, aangezien de heer Swierstra nog niet aanwezig is en zijn inbreng noodzakelijk is, omdat hij op een aantal prangende vragen antwoord moet geven.

De COMMISSIE stemt hier unaniem mee in.

10. Brief van 12 augustus 2004, kenmerk 28/6.9/2004006907, inzake Beleidskader Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV)2

De heer SLAGTER heeft voorafgaand aan de vergadering al gemerkt dat in diverse fracties onduidelijkheid bestond over het doel van het op

de agenda zetten van dit punt. Het punt is dat in het voorjaar en de zomer een aantal moties is aangenomen. Achter die moties zit een bedoeling, want anders waren zij niet aangenomen. De begroting ligt nu voor, inclusief de vertaling van de Voorjaarsnota erin en de provinciale uitwerking van de stimulering van stedelijke vernieuwing. Deze is ook integraal bedoeld en loopt van 2005 tot en met 2009. Hij maakt zich zorgen om de uitwerking van de moties. Zo is voor de stedelijke ontwikkeling een motie aangenomen. Hoe denkt het college op dat gebied met voorstellen te komen? Hoe wordt die motie concreet vertaald in het meerjarenbeleid? Dat geldt ook voor wonen en huren, de kleine kernen en de verouderde bedrijventerreinen. Spreker hoopt dat de andere fracties deze insteek kunnen volgen, omdat het eigenlijk geen vraag is die aan de commissie is gericht maar aan het college. Indien er fracties zijn die spreker hierin willen steunen zou hem dat zeer welkom zijn.

De heer PETERS vraagt of de heer Slagter dan niet zoveel vertrouwen heeft in de uitvoering van de moties door het college.

De heer SLAGTER antwoordt dat hij in de stukken die nu voorliggen en die over meerjarenbeleid gaan, de inbreng van de moties niet vertaald ziet. Hij heeft de behoefte om aan te geven dat die moties wel vertaald moeten worden. De voortvarendheid van dit college noopt hem ertoe om even de rem te hanteren, zodat de commissie ook aan bod komt.

De heer SMIDT heeft uit de vorige discussie begrepen dat het college zeer hecht aan het feit dat het programma Stad gefinancierd gaat worden uit de reservering voor flexibel beleid, maar spreker denkt ook dat het ISV een belangrijke voeding is voor het beleid. Spreker deelt de opmerkingen van de heer Slagter. Hij merkt in de richting van de heer Peters op dat het niet gaat om wantrouwen van het college. Dit stuk gaat richting de gemeenten zodat deze hierop hun plannen kunnen enten. Indien dit naast het laatste POP wordt gelegd, dan ziet hij een aantal beleidsuitgangspunten niet in het stuk terug. In het POP staat bijvoorbeeld als beleidsdoel in 2010 dat alle huishoudens die een woning zoeken een dak boven hun hoofd hebben. Er wordt gezegd dat er 40% particulier opdrachtgeverschap moet worden

gerealiseerd in de planperiode van het POP?? Het stuk zoals dat nu voorligt is een rechtstreekse doorvertaling van het frontprogramma. Naar zijn zin zitten er te weinig Drentse kenmerken in, evenals weinig herkenbare zaken. Bij de prestatievelden zegt het Rijk voorts ook heel duidelijk dat het meetbaar moet zijn, zodat tegemoet gekomen wordt aan de balans tussen vraag en aanbod op de woningmarkt. Dat wordt er dan weer uitgelaten en dat stoort spreker enigszins. Spreker steunt het beleid van mal en contramal. Er wordt gestreefd naar compacte steden, terwijl er geen enkele tendens naar zuinig ruimtegebruik in zit. Daarbij denkt spreker aan hoogbouw of bouw onder de grond, maar die worden niet als specifieke aandachtspunten neergezet. Eigenlijk is de vraag of het college het beleidskader voor het stedelijk gebied wel voldoende benut om de provinciale doelstellingen te verwezenlijken. Verder gaat het ook nog eens om een programma voor vijf jaar, zodat als nu de boot wordt gemist, de provincie die voor vijf jaar mist. Bovendien heeft spreker begrepen dat de budgetverdeling over de gemeenten in feite een beslissing is die aan de staten gelaten moet worden. Hij vindt het vreemd dat nu de verdeling tussen de gemeenten al wordt vastgelegd en dat er straks een programma komt dat zich in die verdeling moet voegen. Volgens spreker is dat de omgekeerde wereld, want er kan beter worden gekeken welke kansrijke programma's er zijn in welke gemeenten, om vervolgens pas op basis daarvan het budget te verdelen.

De heer WENDT ondersteunt van harte de visie van de PvdA inzake dit agendapunt. De ChristenUnie heeft destijds de genoemde moties gesteund en steunt ook dit verzoek. Spreker hoort de heer Smidt tot zijn verbazing verklaren dat de VVD-fractie nog steeds onder de grond wil gaan wonen in de toekomst.

De heer LANGENKAMP ondersteunt de vraag van de heer Slagter. Er zijn heel veel moties ingediend en hij vraagt in welke volgorde het college de moties gaat behandelen. Het college kan namelijk niet alles tegelijk behandelen, maar hij wil wel graag weten wanneer bijvoorbeeld de moties met betrekking tot de huren en de sociale component in de kleine kernen worden uitgevoerd. Er is weliswaar een aantal pilots in gang of wordt voorbereid, maar hij wil weten wanneer er exacte data beschikbaar komen omtrent de wijze waarop de

moties worden uitgevoerd. Dat is de vraag van de PvdA en dat ondersteunt ook GroenLinks. Hij is benieuwd hoe dit zal gaan, want het mag niet ergens onderin een la terecht komen.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat het college zeer voortvarend aan de slag gaat en dat er wellicht zelfs wel even aan de rem getrokken moet gaan worden. Dat doet spreekster niet, maar er zijn vier moties aangenomen. Spreekster beschouwt die moties als een goede ondersteuning van het collegeprogramma. Als de motie per motie wordt ontrafeld, wat spreekster een goede zaak lijkt, dan komt zij weer bij de stedelijke ontwikkeling terecht. Spreekster begrijpt het ongeduld om concrete resultaten tegemoet te kunnen zien. Feitelijk is het college al gestart met de programmalijn Stedelijke ontwikkeling. Weliswaar hebben de staten daar nog niet alles van gemerkt, maar de programmamanager is inmiddels gestart, er ligt een conceptprogramma waar nog door deze en gene naar gekeken moet worden, er is gestart met de eerste gesprekken bij de gemeenten en spreekster heeft het voornemen om de staten begin januari 2005 een presentatie te geven over wat precies de programmalijn Stad inhoudt en wat de stedelijke ontwikkeling behelst. Verder zal zij dan een toelichting geven over hoe dit wordt gedaan, welke stappen er gezet moeten worden en waar op wordt ingezet. Zo wil de provincie bezig gaan met het bundelen van kennis, kwaliteitsverhoging, samenwerking en expertise. Spreekster zal dit begin januari 2005 tijdens een presentatie aan de staten voorleggen. Als het gaat om de motie die hier voorligt, dan is het duidelijk dat alle punten die hier genoemd worden in de programmalijn Stad zijn opgenomen. Sterker nog, dat ondersteunt het programma alleen maar. Gemeenten leggen in een woonplan een beeldkwaliteitsplan vast. Tijdens voornoemde presentatie zal spreekster aangeven hoe zij daar tegenaan kijkt, waarbij het woonplan ontzettend belangrijk is. Zij beschouwt het woonplan als een instrument om in de gemeenten vooral de sociale en maatschappelijke zaken op het gebied van woningbouw, zorg en welzijn, op te nemen. Vervolgens gaat het om de uitwerking en gaat het over duurzaamheid, groei en het beeldkwaliteitsplan. Dergelijke zaken moeten bij de andere uitwerking tot zijn recht komen. Bij een gemeente die haar hele beleid in het woonplan heeft verwoord en die meent ergens in de gemeente woningbouw

te moeten lanceren, wat een behoorlijk discussiepunt met de provincie oplevert, vraagt het college verplicht een beeldkwaliteitsplan aan. Spreekster kan als provincie niet opleggen dat er voor ieder plan een beeldkwaliteitsplan moet komen, aangezien de provincie ook zoveel mogelijk probeert op een goede manier samen te werken met de verschillende gemeenten. Een dergelijk beeldkwaliteitsplan kost behoorlijk wat geld en wat de provincie wel doet is in samenwerking met de gemeenten regelmatig portefeuillehoudersoverleg organiseren en daar aan te geven hoe de provincie hier tegenaan kijkt. De gemeenten zien daar zelf het belang ook van in en veel gemeenten hebben een eigen welstandscommissie en willen als het om dit soort zaken gaat een beeldkwaliteitsplan. Ook is in het POP terug te zien dat het college hier zeer veel waarde aan hecht. Dit wordt dus allemaal meegenomen waar het om het woonplan gaat en wat daar wel of niet in zou moeten staan. Zojuist zijn ook duurzaamheid, groene invulling en mobiliteit genoemd. Als het college met de steden bezig gaat, gaat het niet om een eenzijdig onderdeel mobiliteit. Het gaat namelijk om een integraal plan. Het gaat niet alleen om cultureel vertier, maar om het totaal van datgene wat er in die stad moet plaatsvinden. Er wordt dus niet ergens zomaar een mooi gebouw neergezet zonder dat de ontsluiting goed is geregeld en het gebouw er goed uitziet. Die integrale onderdelen worden alle aan de staten gepresenteerd en gekeken zal worden hoe het college daarmee omgaat. De motie wordt dus volledig verwerkt in de programmalijn Stad. De statenleden kunnen dit allen controleren indien het college dit presenteert. Als het gaat om de motie wonen en huren, komt zij weer bij de woonplannen. Er staan heel mooie zaken genoemd maar de commissie weet ook dat de provincie niet gaat over de vaststelling dat er 40% huurwoningen moeten zijn en dat er zoveel procent sociale woningbouw moet zijn. Dat is namelijk de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Wat de provincie wel kan en ook zal doen aan de hand van het toetsen van het woonplan, is het streven naar diversiteit van wonen, sociale woningbouw, doelgroepen, wonen, welzijn en zorg. Er is een provinciaal aanjaagteam dat hopelijk per 1 november 2004 van start kan gaan. Spreekster heeft daarover morgen een laatste gesprek met twee betrokkenen en dan kan er worden begonnen. Die aanjager zal dit allemaal meenemen. De heer Slagter wordt dus op zijn

wenken bediend. Aanstaande donderdag vindt er in het provinciehuis een presentatie plaats van de drie pilotprojecten in Midden-Drenthe. Het college vindt de sociale component dan ook vreselijk belangrijk en heeft niet voor niets geld uitgetrokken voor de multifunctionele dienstencentra. Of deze concepten nu Steunsteef of Cultuurhuis worden genoemd, in Drenthe heten het over het algemeen multifunctionele dienstencentra. Op dit moment zijn tien projectplannen ontvangen van gemeenten met namen, daar waar het om deze voorziening gaat. Er zijn ook gemeenten die meerdere dorpen en kernen hebben, dus het zijn heel brede plannen. De een is beter dan de ander, maar daarover gaat het college in gesprek met de gemeenten. Het college zal de commissie op de hoogte houden van wat daaruit voort komt. In de motie wordt het college gevraagd om de motie in het uiterste geval in te vullen door toe te staan dat er in steen wordt geïnvesteerd. Tot op heden ziet spreekster daar geen aanleiding toe. Mocht na de inventarisatie van al die projectplannen blijken dat dit inderdaad noodzakelijk is, dan zal zij daarover met de staten van gedachten wisselen. Vooralsnog heeft zij van de gemeenten niet begrepen dat zij een zak geld willen om in steen te investeren, te meer daar de desbetreffende gemeente weinig aan stenen heeft als de rest van het programma niet is ontwikkeld. Dit betreft de sociale component. Wat de veranderende bedrijventerreinen betreft, heeft spreekster met de Afdeling Economie afgesproken dat, los van het feit dat er al heel veel onderzocht en bekend is op het gebied van de stedelijke ontwikkeling in de grotere gemeenten, dit punt al heel vaak deel uitmaakt van de plannen die er al liggen. In andere plaatsen waar dit nog niet is gebeurd zal de Afdeling Economie dit oppakken en gaan kijken hoe er gezamenlijk met de gemeenten en provincie middelen vrijgemaakt kunnen worden om dit ter hand te nemen. Wat dat betreft wordt er zeker voldaan aan de motie als er gekeken wordt hoe dit zo snel mogelijk tot uitvoering kan worden gebracht. Samenvattend denkt spreekster dat zij de zorg die de heer Slagter enigszins had over de uitvoering van de moties in grote lijnen weg heeft kunnen nemen. De heer Smidt heeft gevraagd naar de prestatievelden en hij vindt niets terug over zuinig ruimtegebruik. Bekend is dat de provincie de prestatievelden van het Rijk onderschrijft. Zij snapt dan ook niet waar de heer Smidt op baseert dat hij

daarvan niets terugziet, want spreekster denkt dat daar op termijn zeker wel iets van wordt teruggezien. Spreekster vindt dit dan ook een voorbarige conclusie.

De heer SMIDT geeft aan dat het voorliggende stuk terecht zwaar op kwaliteit insteekt en op de sociale component, maar richting de grote kernen constateert hij dat er te weinig wordt gebouwd. In de jaarrekening 2003 staat dat er ongeveer de helft gebouwd wordt van wat er in Drenthe nodig is. Dat falen ligt voornamelijk bij de bestaande grote steden. Waarom is in dit programma geen stimulans ingebouwd in de zin dat kwaliteit belangrijk is, maar dat de kwantitatieve taakstelling ook wordt gehaald? Het gaat namelijk over stedelijke vernieuwing in het bestaande stedelijk gebied. Het platteland moet worden ontzien en de provincie wil compacte en sterke steden met een zekere bewoonde massa die drager kan zijn van culturele activiteiten en dergelijke. Waarom benadrukt dit uitwerkingsplan dat richting de gemeenten gaat als randvoorwaarde voor planvorming niet de kwantitatieve taakstelling die de provincie heeft?

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat zij deze discussie vaker heeft gevoerd en herinnert zich de motie die de VVD tijdens de behandeling van het POP aan de orde wilde stellen om vooral de grotere steden een korting op te leggen. Tijdens de hele uitvoering van het ISV wordt er wel degelijk gekeken naar het terugdringen van het woningtekort en wordt er wel degelijk gesproken over een kwaliteitsslag. Dat is allemaal in de stukken te vinden, maar er is ook bekend wat er aan de hand is als het gaat om het woningtekort en waarom er niet gebouwd wordt. Van aannemers in de provincie heeft spreekster ook vernomen dat de markt weer iets aantrekt, dus wat dat betreft zit er ook qua economisch perspectief een stijgende lijn in. Wat dat betreft zegt spreekster niet dat het probleem is opgelost, maar zij ziet wel met de programma- en projectgemeenten de zaken die voorliggen, namelijk dat zij er wel degelijk van doordrongen zijn dat er een inhaalslag gemaakt moet worden en daar zit de provincie bovenop. Gemeenten hebben als geen ander er zelf ook belang bij en dat is ook volstrekt duidelijk. Er is niemand die zegt er geen belang bij te hebben.

Spreekster deelt de zorg van de heer Smidt dus niet, want als het om het project met betrekking tot de ISV-gelden gaat wordt er wel degelijk iets aan gedaan.

De heer SMIDT antwoordt dat dit in het stuk niet is terug te vinden en in het POP staat dat het college aan het einde van 2010 in Drenthe het woningtekort wil opheffen. Hij vindt dat het college in dezen het POP-instrumentarium ongebruikt laat.

Mevrouw HAARSMA vraagt wat de heer Smidt denkt dat het college met de woonplannen doet, evenals met het aanjaagteam. Dat zijn allemaal zaken die met de staten zijn afgesproken en daarvan is gezegd dat de provincie ermee aan de slag gaat. Het ISV is een bepaald project en het college springt in op die aspecten die hetzelfde zijn als bij het Rijk. Vervolgens komt iedere gemeente met een woonplan waarin is aangegeven wat er gebouwd moet worden en voor welke doelgroep er gebouwd gaat worden. Daarin worden ook prestatie-afspraken gemaakt.

De heer SMIDT heeft alleen gezegd dat het college dit instrument in kwantitatieve zin ongebruikt lijkt te laten.

Mevrouw HAARSMA merkt op dat zij die opvatting niet deelt.

De heer SMIDT herhaalt zijn vraag waarom eerst de verdeling per gemeente wordt vastgesteld en dan pas de programma's worden geïnventariseerd. Waarom zou dit niet andersom kunnen?

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat dit de systematiek is die het college met de gemeenten heeft afgesproken. Daarin is een goede werkwijze gevonden en die voldoet op een adequate manier. Spreekster ziet dan ook geen aanleiding om dit om te draaien.

De heer SMIDT antwoordt dat die aanleiding simpel is, namelijk als van tevoren de verdeling per gemeente wordt vastgesteld, dan kan er niet meer op basis van kwaliteit van projecten en programma's worden gekozen. Het kan zijn dat gemeenten dan denken dat het geld al binnen is.

Mevrouw HAARSMA vindt dit een negatieve instelling. Het college heeft uitvoerig gesprekken

met gemeenten gevoerd over de projecten die worden ingediend en wat daar op tafel ligt. Het is negatief om te suggereren dat dit aan de orde zou zijn. Dat gevoel heeft zij niet en wil zij ook niet uitstralen. De provincie is met de gemeenten in gesprek en iedereen doet dat op een betrouwbare manier, waarbij de kwaliteit goed naar voren komt. Soms is er sprake van behoorlijke problemen in gemeenten, zoals bij de gemeenten Noordenveld en Midden-Drenthe. De commissie mag dan van spreekster aannemen dat het daarbij om kwaliteit gaat.

De VOORZITTER constateert dat de suggesties van de PvdA toch redelijk breed worden ondersteund. Mevrouw Haarsma heeft toegezegd dat zij in januari 2005 integraal op alle zaken terugkomt die genoemd zijn.

De heer SLAGTER geeft aan het niet met mevrouw Haarsma oneens te zijn over de richting waarheen het moet gaan, maar het gaat over processen en resultaten. Zijn zorg is dat de processen wel lopen, maar dat niet meer duidelijk is welke resultaten er bereikt worden en wat de provincie wil bereiken. Daar moet goed naar worden gekeken. Dan ontstaat ongetwijfeld de vraag wat de rol van de provincie is en welke resultaten de provincie kan vragen, maar spreker denkt dat de provincie wel resultaten moet vragen zolang er processen worden gefinancierd en begeleid. Het zwakke punt hierin is dat de provincie niet de enige participant is die bepaalt hoe de stad eruit gaat zien. Dit geldt ook bij wonen en huren: de provincie wil wel graag maar kan niet alles. Er ligt namelijk ook nog een PvdA-motie over 5.000 ouderenwoningen. Het zou volgens spreker dan ook goed zijn om resultaten duidelijk te formuleren en deze aan de gemeenten voor te leggen, zodat duidelijk is dat er een context en denkkader van de provincie is waarbinnen de vragen die de provincie aan de gemeenten stelt zijn opgesloten. Gemeenten staan hierin namelijk niet helemaal vrijblijvend. Deze vraag kan hij ook uitbreiden naar de sociale component. Hij blijft erbij dat investeren in steen mogelijk moet blijken. Volgens het college moet er pas worden geïnvesteerd in steen als er een ongeluk gebeurt. Spreekster denkt dat investeren in steen mogelijk moet zijn als een plan vast zit en een gemeente een drempel over moet. Dat staat los van de processen, want er wordt niet midden op de hei een centrum neergezet waar

geen vraag naar is. Voor de bedrijventerreinen geldt uiteraard hetzelfde verhaal. Spreker had wel graag een tijdspad uitgestippeld gezien waarbinnen onderzoek wordt gedaan, de inventarisatie wordt bekeken en het beleid vorm wordt gegeven. De middelen zijn sinds 18 december 2003 verdeeld. Als deze plannen zich verder ontwikkelen, zal er dan een verschuiving binnen de middelen die zijn vrijgemaakt voor investeringen optreden?

De heer LANGENKAMP merkt op dat de heer Slagter afsluit met de vraag die spreker ook door het hoofd spookt. De moties zijn niet voor niets ingediend en spreker heeft het idee dat mevrouw Haarsma heel simpel redeneert, namelijk dat de moties een steun in haar rug zijn. Zo zijn die moties eigenlijk niet bedoeld. De moties wilden namelijk iets meer dan het college van plan was om te doen, namelijk ook een herschikking van de middelen. Over de motie met betrekking tot de huren en de 5.000 seniorenwoningen zegt mevrouw Haarsma dat het de verantwoordelijkheid van de gemeenten is, maar dat was ook bekend toen de motie werd aangenomen. Daarvan hebben de staten juist gezegd dat dit meer en extra nadruk moest krijgen. Spreker snapt wel dat het college niet kan voorschrijven wat de gemeenten moeten doen en dat zij hun woonplan moeten maken. De moties hebben echter een meerwaarde ten opzichte van het Collegeprogramma. Hoe haalt het college het naar voren en hoe wordt de prioriteit gelegd? Mevrouw Haarsma kan niet zeggen dat de moties alleen maar een steun in de rug zijn.

Mevrouw HAARSMA is blij dat de heer Langenkamp haar nog eens uitlegt hoe zij de moties moet interpreteren. Huurwoningen zijn de verantwoordelijkheid van de gemeenten. De provincie heeft een woonplan vastgesteld en daar gaat zij over in gesprek met gemeenten. Daar komen deze zaken aan de orde en daarvan zegt zij dat gemeenten op hun zaken moeten letten, want er dienen bepaalde zaken in het woonplan van de gemeente te staan. Verder is er afgesproken dat er een aanjaagteam zal komen en spreekster gaat niet doorkruisen wat dat aanjaagteam gaat doen. Iemand gaat het aanjaagteam aanjagen en deze persoon gaat met alle

betrokken partijen, zoals gemeenten en woningbouwcorporaties, in gesprek om te kijken hoe dit vorm en inhoud zal worden gegeven, want de staten van Drenthe hebben gezegd dat in het jaar 2010 5.000 seniorenwoningen gerealiseerd moeten worden. De commissie snapt natuurlijk ook dat dit 7 juli 2004 is vastgesteld en dat dit niet al op 1 november 2004 is gerealiseerd. Een en ander zal worden opgepakt en daar is de provincie in overleg met de gemeenten volop mee bezig. Het gaat hier om ingewikkelde en lastige processen, maar het aanjaagteam gaat daarmee aan de slag en moet proberen om dat los te trekken. Het gaat hier niet om een vrijblijvende zaak en spreekster snapt dan ook heel goed het nut, de noodzaak en het belang van de motie, maar het Collegeprogramma bevatte dit punt al en dit is nog eens een extra steun in de rug om te zorgen dat de provincie dit punt op het gebied van welzijn en zorg voor elkaar krijgt. Dat is spreekster volstrekt helder en dat heeft zij heel goed op het netvlies. Dat zijn ook de stappen die de provincie zal ondernemen.

De heer PETERS memoreert dat het nog maar net drie maanden geleden is dat deze moties zijn aangenomen. Als een motie is aangenomen dan is het een statenmotie, en niet meer een motie van één partij die om iets vraagt. Het is een kwestie van behoorlijk bestuur om het bestuur in de gelegenheid te stellen goed orde op zaken te stellen en een motie te kunnen uitvoeren. Spreker begrijpt niet waar de bezorgdheid van de PvdA vandaan komt.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat als iets geld kost en de staten willen iets, dan zal er links- of rechtsom gekeken moeten worden hoe dit gefinancierd gaat worden. Zij zal dus met een voorstel komen voor het aanjaagteam, want dat kost geld. Vervolgens weet spreekster niet of dit überhaupt geld gaat kosten en als dat zo is, dan komt zij terug bij de staten en dan mogen de staten aangeven waaruit dit gefinancierd gaat worden.

De VOORZITTER constateert dat mevrouw Haarsma de indringende vragen over de resultaten in zich heeft opgenomen en dat zij tevens heeft toegezegd in januari 2005 op de zaak terug

te zullen komen, zodat dit te zijner tijd weer zal worden besproken.

9. Statenstuk 2004-153; Najaarsstukken 2004
Brief van 14 september 2004, kenmerk 38/6.13/2004009088, inzake Errata/ aanvullingen begroting 2005
Tussenrapportage uitvoering begroting 2004
Begroting 2005
Productenraming 2005; programma's vertaald naar prestaties

De heer SLAGTER geeft aan dat de beleidslijnen van de Voorjaarsnota grotendeels al zijn besproken bij de algemene beschouwingen, dus zoveel nieuws is er niet op dat punt. De financiële vertaling daarvan vindt hij terug in deze begroting 2005, althans de grote lijn, want in de exploitatieberekening van de begroting zit wel een verschuiving, maar daar gaat een andere commissie over. Al lezende de uitwerking van de programma's, waarbij bronnen en de omschrijvingen van doelstellingen en beleidsvoornemens en indicatoren voor de doelrealisaties zo mooi gegroepeerd waren, maakte het spreker niet zoveel uit welk stuk hij las, want volgens hem stond er van alles door elkaar heen. Hij stelt zich dus voor dat de insteek goed overdacht is, maar de uitwerking vond hij niet geweldig, temeer ook omdat de provinciale rol bij verkeer voornamelijk een controlerende is. Dat zou hij graag anders willen. De beleidsontwikkeling speelt zich toch op afstand af, namelijk door middel van het Verkeers- en Vervoersberaad en permanente ontwikkelingen op de lange termijn, waar hij dus wel hele mooie producten van krijgt. Het tweede punt dat er speelt is de financiering van de grote projecten. Er is afgesproken dat de financiering via bestemmingsreserves verloopt, maar dat is pakken en halen, waardoor het moeilijk is om te zien hoe de financiering verloopt. Omdat er sprake is van cofinanciering en het gebruik van de bestemmingsreserve, is te zien dat als er programmakosten staan opgenomen er ineens veel meer uitgaven zijn. Hij denkt dan dat het ergens is afgesproken dat dit zo is en dat later de zaken worden gelijkgetrokken. Voor de controle maakt dat de zaak er echter niet eenvoudiger op. Daar moet verandering in komen. De programmaopbouw moet verbeterd worden. Er moet begonnen worden met aan te

geven wat het hoofddoel is dat bereikt moet worden en wat de subdoelen zijn. Waar rekent de provincie op af? De eindsituatie, namelijk waar het naartoe gaat, staat ook niet duidelijk omschreven. Daar gaat deze commissie echter niet over en de Statencommissie BFE mag zich er verder over buigen om de doelmatigheid en rechtmatigheid beter vast te leggen. Spreker vindt dat de Statencommissie BFE daarin ook de doelmatigheid van de organisatie mee moet nemen, want het POP is afgesloten en de vraag is of al die mensen nog werkzaam zijn ten behoeve van het POP? Of kunnen die mensen op een andere plaats in de organisatie worden ingezet? Graag ontvangt hij daar duidelijke overzichten van.

Op pagina 32 van de begroting staat in het hoofdstuk veilige bereikbaarheid in leefbaar Drenthe dat er vanaf 2005 sprake is van een behoorlijke stijging van de apparaatskosten. Dat gebeurt zonder dat spreker kan herleiden waar dat weg komt en dat gaat dan met een bedrag van een half miljoen per jaar. Op bladzijde 188 wordt gesproken over bestemmingsreserves. In de Voorjaarsnota wordt erover gerept hoe deze reserves moeten worden gebruikt, maar er staat bij de vaarweg Meppel-De Punt en beheer overige vaarwegen erg veel geld opgenomen. Dat geld blijft alle jaren gelijk. Moet dat geld er blijven staan of gaat de provincie er ook iets mee doen? Bij de Voorjaarsnota heeft spreker vragen gesteld over infrastructurele werken van de provincie en of er een onderzoek zou kunnen komen of de instelling van leerlingwerkplaatsen meegenomen zou kunnen worden. Destijds is beloofd dat op korte termijn een pilot zou worden ingesteld. Wat is de stand van zaken daarvan? Is er al enig zicht op de begroting na 2006 door de halvering van de Langman-gelden? Het Fonds flexibel beleid is erop geënt en de cofinancieringsystematiek is er ook op gebaseerd. De vraag is wat het voor gevolgen voor de meerjarenbegroting heeft als de Langman-gelden worden gehalveerd.

Op pagina 132 van de begroting gaat het over stedelijk beleid. Het verbaast hem dat vanaf 2005 de programmakosten van stedelijk beleid achteruit lopen terwijl dat een speerpunt van het college is. Hij mist verder nog de uitwerking van de motie met betrekking tot de Ruimte-voor-ruimteregeling. Misschien kan daar iets over gezegd worden?

De heer PETERS heeft een vraag over het tijdelijk egalisatiefonds met betrekking tot de uitvoering

van het Collegeprogramma. Het is spreker niet helemaal duidelijk. Er wordt gesteld dat er een bedrag van € 6,3 miljoen onttrokken wordt aan de Reserve infrastructuur en dat dit later weer terugkomt. Op welke manier komt dat terug? Of wordt het bedrag ergens begroot? In de begroting 2004 staat een bijdrage van het Rijk voor het openbaar vervoer (OV) opgenomen van € 16,2 miljoen en voor 2005 is een bedrag van € 19,4 opgenomen als bijdrage van het Rijk. Dat betekent dat het hoger is dan daarvóór, terwijl hij hoort dat het minder wordt en dat er daarom moet worden bezuinigd. Verder kon hij het bedrag van de bestedingsopdracht Zuidoost-Drenthe van € 1 miljoen niet in de begroting terugvinden. Waar is dit bedrag precies opgenomen?

De heer HAIKENS geeft aan dat de begroting een voorgeschiedenis heeft, en zeker het afgelopen jaar of dit huidige jaar. In dit voorjaar zijn eerst met een Voorjaarsnota de algemene beschouwingen gehouden, waarmee een weg is aangegeven hoe 2005 eruit zou moeten zien, Het bijzondere was dat in deze zomer ook het POP II is aangenomen. Wat de VVD-fractie nu verbaast is dat van de implementatie van de besluitvorming die eigenlijk in de begroting 2005 tot uitdrukking c.q. procesmatige uitwerking zou moeten komen, in diezelfde begroting helemaal niets terug te vinden is. Op de vraag van de Statencommissie Milieu, Water en Groen (MWG), toen er eigenlijk een soortgelijke discussie is gevoerd, heeft het college geantwoord dat de begroting op nul sluit en dat het daarmee over was. Dat betekent dus eigenlijk dat er geen financiële ruimte is voor de uitvoering van de besluiten zoals die deze zomer zijn genomen en waarvan de staten mogen verwachten dat die uitwerking zo snel mogelijk ter hand zou worden genomen. In ieder geval is een en ander niet leesbaar terug te vinden in deze begroting. De VVD-fractie vindt dat vooral de uitwerking van een aantal van deze zaken in 2005 toch uiterlijk vorm en inhoud zou moeten krijgen. De onderdelen daarvan en de ruimte die daarvoor genomen en gemaakt zou moeten worden, zouden hier leesbaar en vertaald terug te vinden moeten zijn. Dat is niet het geval en dat zou betekenen dat 2005 voor wat betreft een aantal zaken als een jaar moet worden beschouwd dat dat soort dingen niet of nauwelijks aan de orde komt. Spreker wil weten hoe het college met een begroting van nul in de

toekomst dit soort zaken wil oppakken en vorm en inhoud geven.

De heer LANGENKAMP sluit zich bij de laatste opmerking van vorige spreker aan, want dat is naar zijn idee ook de insteek van de PvdA. Dat was ook de vertaling die hij had verwacht te horen deze morgen, maar dat krijgt hij dan later wel te horen. Wat betreft de begroting heeft hij een aantal vragen over het OV. Bij de Voorjaarsnota heeft GroenLinks aangegeven zich zorgen te maken over de bezuinigingen die er vanaf het Rijk aan zaten te komen. Er is toen ook een motie ter bespreking voorgelegd en die is later weer ingetrokken omdat het volgens de gedeputeerde nog niet het goede moment was. Op dat moment was namelijk nog niet duidelijk hoe hoog het werkelijke bedrag was dat er bezuinigd zou worden en het was nog niet bekend wat het voorstel zou worden om die bezuinigingen op te vangen en welke maatregelen er genomen zouden worden. Daar is een extra commissievergadering over geweest en dat loopt bij spreker enigszins door elkaar. Hij heeft nog steeds het idee dat een groot aantal partijen op onderdelen zegt dat het OV eigenlijk beter kan en dan is het de vraag hoe dat kan. In de afgelopen commissievergadering werd wel duidelijk dat er wel mooie acties kunnen worden bedacht, maar als dit op termijn geld kost dan moet de overheid daar zeer voorzichtig mee zijn. Spreker heeft gezien dat er in Gelderland een innovatiefonds is voor ideeën die er zijn. Dat geldt dus niet alleen ambtelijk vanuit de provincie of vanuit het Rijk, maar er is ook een hoeveelheid geld beschikbaar gesteld voor marktpartijen, zodat er projecten ontwikkeld kunnen worden door de markt om het OV te verbeteren. In Gelderland zit € 16 miljoen in die pot en dat is vele malen meer dan wat er in die pot in Drenthe zit.

De heer SWIERSTRA vraagt of de heer Langenkamp wel weet hoe groot het totale OV-budget in Drenthe is.

De heer LANGENKAMP antwoordt dat het totale budget in Drenthe ongeveer vier keer zo groot is als in Gelderland. Dat zou dus betekenen dat Drenthe zo'n € 4 miljoen in die pot zou moeten stoppen. Als de gedeputeerde dat een goed idee vindt, dan vindt spreker dat wel prettig om te horen. Het bedrag van € 16 miljoen klinkt hoog,

vooral als er vanuit het Rijk € 16 miljoen vanuit de gebundelde doeluitkering (GDU) wordt ontvangen. Het idee erachter is namelijk goed, namelijk niet alleen het OV-bureau of de vervoerder krijgen de gelegenheid om projecten in te dienen maar ook andere partijen. Daarvan zou spreker graag willen weten hoe andere statenleden erover denken, om daarvoor een soort van fonds in het leven te roepen met als doel om meer reizigers te vervoeren voor minder geld. Een tweede vraag gaat over de Hanzelijn. Spreker heeft gehoord dat het kabinet toch weer heeft beslist dat de Hanzelijn wordt uitgesteld. In deze staten is er in een vorige periode eindeloos over gesproken, maar spreker zou graag willen weten wat daar nu de consequenties, ook begrotingstechnisch, van zijn. De bedragen die namelijk meerjarig zijn gereserveerd voor de Hanzelijn, zijn er volgens spreker niet. Dat betekent niet dat er iets verandert, maar het college heeft er wel altijd rekening mee gehouden, dus dat geld zal meerjarig wel in sommige pakketten verstopt zitten. Is dat het geval? Economisch gezien moet de Hanzelijn ook een aantal bedrijfs-economische voordelen opleveren waardoor er een groot aantal banen bij komt. Bij de aanleg van de Zuiderzeelijn zouden er juist een aantal banen verdwijnen. Nu blijkt dat de Hanzelijn niet wordt aangelegd of langer wordt uitgesteld tot na 2013, is de vraag wat dat uitstel economisch voor Drenthe betekent. Een derde concrete vraag gaat over het vrije netwerk. Daarvan is gezegd dat er gewenningsbijdragen zijn voor projecten die van onderuit de samenleving komen en er zijn ook altijd wel vanuit de begroting bedragen beschikbaar geweest om daarbij experimenteel zaken te ondersteunen. In de aanbestedingsprocedure bij Zuidwest-Drenthe staat heel simpel dat de vervoerder het moet betalen. Daarvan zou hij graag willen weten hoe het college daar tegenaan kijkt en of er wel degelijk kleine bedragen beschikbaar zijn en waar die bedragen dan in de begroting zijn te vinden. Spreker kan die bedragen namelijk niet vinden.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat de heer Slagter is begonnen met een wat meer algemene opmerking en een vertaling van wat ongenoegen over hoe een en ander in elkaar zit en of de staten in dit geval enkel een controlerende functie hebben. Spreker heeft al vaker gezegd dat de staten hun positie niet moeten onderschatten, want zij

hebben niet alleen een controlerende taak, maar ook een kaderstellende rol ten aanzien van het beleid. De kaders ten aanzien van het provinciaal beleid worden in de eerste plaats in het POP gesteld en in de tweede plaats via het uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer dat eraan staat te komen. Dat even voor wat betreft de hoofdlijnen, maar zo is er nog een aantal momenten waarop de staten die kaders stellen. Wanneer de staten de kaders hebben gesteld is het ook aan de staten om op basis daarvan te kijken of het beleid inderdaad tot zijn recht komt en wordt uitgevoerd. Op het moment dat in een van de andere belangrijke kaders, namelijk de begroting, wordt voorgesteld door het college bepaalde bedragen te reserveren, maakt het college de staten bij die bedragen duidelijk hoe de systematiek van een dergelijk programma in elkaar zit en de daarbij behorende investeringen waaraan wordt gedacht en hoe het college dit uiteindelijk denkt te financieren. Wanneer er wordt gekeken naar het Programma bereikbaarheid en de investeringen die daarmee te maken hebben, is het niet voor het eerst dat er wordt gewerkt met een soort van egaliseringsfonds bestemmingsreserve. Het college heeft dat een aantal jaren geleden voor het eerst gedaan, om daarmee juist meerjarig te kunnen sturen, het beleid ook daadwerkelijk vorm te kunnen geven en op die manier af te komen van het ad-hocbeleid waarbij een project hier en een project daar werd gefinancierd. Dat laatste is namelijk niet productief en efficiënt. Bij de begroting stellen de staten dus de hoofdlijnen en het college heeft de staten bij de Voorjaarsnota ook uitvoerig duidelijk gemaakt welke projecten daarbij horen, tot welke termijn die moeten worden uitgevoerd en hoe dat financieel in elkaar zit. Voor wat betreft dat financiële verhaal moge helder zijn dat het college daarvoor jaarlijks aan de staten verantwoording aflegt en in deze tussenrapportage is een belangrijk deel van die verantwoording tot op detailniveau uitgewerkt. Of de staten dat ook moeten willen, vraagt spreker zich wel af, want spreker zou liever willen dat de staten zouden blijven controleren of in jaar X of Y een bepaald project gereed, komt of niet en of het college daarmee binnen de begroting blijft. Dat daarin ontzettend veel ingewikkelde financiële systematiek zit, is evident omdat bij vele, zo niet de meeste, projecten de provincie te maken heeft met partners. Het is altijd een heel lastige problematiek om vast te stellen

hoe dat financieel op elkaar ingrijpt. Verder hebben de staten te maken met heel veel planologische en juridische procedures en dat betekent dat niet altijd op voorhand precies is te zien wat, wanneer en op welk moment besluitvorming en financiering plaatsvindt. Het is niet onlogisch dat daaraan heel veel haken en ogen zitten. De heer Slagter zegt dan dat het hier en daar wat kriskras gaat, waarop spreker tegen collega Haarsma zei dat dat nu juist het kenmerk is van integraliteit. Op velerlei beleidsterreinen zien de staten namelijk elementen terugkomen in de verschillende programma's en de verschillende plekken in de begroting. Dat is inderdaad wel eens even lastig, maar het is wel degelijk de integraliteit die het college beoogt. Geprobeerd wordt daarin lijn te brengen door de programma's met betrekking tot verkeer, vervoer en infrastructuur, waarin de staten helder kunnen zien wat er de komende jaren gaat gebeuren. Het programmadoel is daarbij volstrekt duidelijk en ook afrekenbaar en de doelmatigheid moge volgen uit de beantwoording van de vraag of het college erin slaagt met de gelden die van de staten worden gevraagd, de doelen te bereiken. Spreker heeft al eerder aangegeven dat dit wordt gedaan met een veel lager bedrag dan waaraan objectief gezien de begrotingen aanleiding toe zouden moeten geven, want als alle wensen en noodzakelijkheden bij elkaar worden opgeteld, zouden er veel en veel zwaardere begrotingen moeten worden voorgelegd. Om dit nu op een slimme manier te doen is er maar één mogelijkheid en dat is door dit meerjarig te begroten om zodoende ook meerjarig met gemeenten en het Rijk afspraken te kunnen maken en op basis daarvan krijgen de staten een annuïteit in de begroting voorgeschoteld van € 2,2 miljoen. Per jaar zitten er natuurlijk grote fluctuaties in de investeringen omdat de momenten waarop er feitelijk kan worden gebouwd en de momenten waarop een totaal project kan worden afgerekend, heel verschillend zijn. Dat heeft verder niets te maken met de structurele last die de provincie dan voor de kiezen krijgt. Of de provincie nu € 10 miljoen in december 2004 betaalt of in januari 2005, zegt helemaal niets over het begrotingsbeslag dat die investering 20 jaar lang met zich meebrengt, aangezien er ook twintig jaar lang van het desbetreffende project wordt geprofiteerd. Er zitten dus inderdaad grote verschillen in, maar macromicro en lange en korte termijn moeten uit elkaar worden gehaald. Een voorbeeld daarvan is bijvoor-

beeld de vaarweg Meppel-De Punt. Deze vaarweg is een managementcontract dat gesloten is met het Rijk. Bij de overdracht van die vaarweg aan de provincie Drenthe gaat het om een langjarige verplichting. De provincie houdt dan die vaarweg in stand, heeft daar een afspraak met het Rijk over, krijgt daar grote bedragen van het Rijk voor op de begroting en de provincie geeft dat geld weer uit. Er is dus geen sprake van dat daar grote bedragen ongebruikt blijven liggen, want die gelden die daar staan, worden jaarlijks uitgegeven aan beheer en onderhoud en investeringen in die vaarweg. De provincie doet dit beheer en onderhoud wel voor veel minder geld dan Rijkswaterstaat oorspronkelijk kon, want in die overdracht zat voor de provincie ook een grote taakstelling om een bedrag in te verdienen. De provincie heeft veel eerder dan gedacht die taakstelling kunnen realiseren en het gevolg daarvan is geweest dat er eerder en sneller een herstructurering van de Productgroep Wegen en Kanalen kon worden doorgevoerd. Daardoor heeft de provincie ook op personeel behoorlijk kunnen bezuinigen. Op die dienst is er nogal wat aan personeelsformatie ingeleverd en dat is onder andere te danken aan dit soort contracten. Naar leerlingwerkplaatsen wordt wel degelijk gekeken bij verschillende aanbestedingen. Op dit moment is spreker met de dienst en collega Schaap in gesprek of dit nog een stap verder kan worden gebracht. Daarbij wordt onder andere in beeld gebracht wat de extra kosten zijn die leerlingwerkplaatsen met zich meebrengen. Ook dat is helaas weer iets wat niet voor niets gaat en indien dat verder uitgebreid wordt dan op dit moment al gebeurt, dan heeft dat consequenties voor de investeringen die er gedaan kunnen worden. Het geld kan tenslotte maar één keer worden uitgegeven. Als het gaat om de halvering van de Langman-gelden dan is op dit moment nog onduidelijk hoe dat precies uitpakt. De huidige signalen in de Tweede Kamer zijn dat voor de eerstkomende jaren op ruwweg de helft mag worden gerekend van datgene wat de provincie op dit moment nog krijgt. Tot 2006 is er niets aan de hand, maar daarna betekent het dat de provincie mogelijk moet gaan temporiseren in het soort projecten dat de provincie wil gaan doen. Daarbij zal tevens moeten worden geprioriteerd in SNN-verband en ook in deze staten zal de vraag terugkomen waaraan de verschillende middelen uitgegeven gaan worden. Overigens gaat het dan niet alleen om die gelden van het

Ministerie van Economische Zaken, want dit is maar een betrekkelijk klein deel van het totale investeringsvolume wat de provincie op grond van het Kompas uitgeeft. Daar zit ook voor een deel provinciaal, gemeentelijk, Europees en waterschapsgeld in, maar ook andere cofinancieringsmiddelen van verschillende ministeries, al naar gelang het programma. Op dit moment heeft dat aanstaande besluit in de Tweede Kamer nog geen rechtstreeks gevolg, maar het heeft wel gevolgen voor het beleid in de toekomst en daar komt hij nog over te spreken met de staten. Over het Tijdelijke egalisatiefonds heeft spreker al een paar opmerkingen gemaakt. Op de vraag of de € 6 miljoen die is onttrokken aan het Railinfrafonds ook terugkomt, antwoordt hij bevestigend. Er is een bedrag van € 11 miljoen vorig jaar overgehouden op basis van het investeringsprogramma van de voorgaande jaren. Dat investeringsprogramma is vijf à zes jaar geleden gestart en betekende een extra impuls, onder de aanname dat er projecten zouden worden gerealiseerd en dat daarbij ook zoveel mogelijk zou worden geprobeerd cofinanciering te krijgen en het verder in huis zo verstandig mogelijk uit te voeren. Daarbij heeft de provincie de aanbestedingswinst hier en daar ook in de rug gehad en dat heeft ertoe geleid dat de provincie de projecten die met de staten waren afgesproken, allemaal heeft kunnen realiseren en dat op een totaalbedrag van € 66 miljoen dat is geïnvesteerd, € 11 miljoen besparing doorgevoerd kon worden. Op begrotingsniveau viel dat geld dus vrij. Dat geld zou kunnen worden ingezet voor al die projecten die de komende tijd nog moeten worden uitgevoerd, want toen de staten vijf jaar geleden om geld werd gevraagd, was de wens ook veel groter dan waarvoor op dat moment geld beschikbaar was. De staten hebben daartoe echter niet besloten, zodat dit geld in zekere zin gewoon over is. Bij de opzet van de begroting voor de komende jaren en de programma's is geïnventariseerd wat de wensen zijn voor die programma's, waarbij bepalend is wat het college en de staten noodzakelijk vinden om te doen. Op basis daarvan is voor verschillende programma's een begroting gemaakt en gelijktijdig is gekeken hoeveel geld er beschikbaar was. Dat is het reguliere geld wat binnenkomt en een aantal potjes die vrijvallen. Daarnaast bevat het ook een aantal tegenvallers die er aan zitten te komen. Het bedrag van € 11,3 miljoen was een bedrag dat op dat moment vrijviel en dat is finan-

cieel-technisch gezien teruggedaan naar de begroting. Vervolgens heeft het college gezegd dat er voor verkeer en vervoer tot 2008 € 99 miljoen extra geïnvesteerd gaat worden. In combinatie met andere overheden leidt dat dan tot een grote investeringsimpuls. Daarvoor heeft de provincie een bepaald bedrag nodig in die periode en de vraag is dan welk bedrag ervoor uit de begroting moet komen. Daarvan is gezegd dat het een bepaald bedrag is dat leidt tot een annuïteit van € 2,2 miljoen op jaarbasis. Dat is dus het bedrag dat in de begroting is terug te vinden en het bedrag van € 11,3 miljoen, plus heel veel andere plussen en minnen vormen de onderlegger en de basis die ervoor gezorgd heeft dat uiteindelijk daar is uitgekomen. Op dezelfde manier is er een bedrag vrijgemaakt voor stedelijke ontwikkeling en voor het landelijk gebied. Uiteindelijk is het bedrag van € 6 miljoen niet rechtstreeks terug te vinden, maar van die € 11,3 miljoen is € 6 miljoen in de verkeers- en vervoerssector gestoken, omdat daar grote wensen zijn. Van het bedrag van € 11,3 miljoen is ook een deel gebruikt om daarmee de hele begroting te voeden.

De heer PETERS merkt op dat € 6,3 miljoen in het egalisatiefonds terecht komt en dit bedrag komt in vier jaar in vier delen weer terug. Waar vindt hij die delen?

De heer SWIERSTRA antwoordt dat in die jaren een bedrag nodig is om te investeren. Dat bedrag moet uitgegeven kunnen worden op dat moment.

De heer PETERS merkt op dat er geld wordt onttrokken aan het Infrastructuurfonds en hij vraagt of het geld ook weer terug komt ten behoeve van dat fonds, zodat het geld niet versluierd wegraakt aan allerlei andere opdrachten waarvoor geld nodig is.

De heer SWIERSTRA merkt op dat het geld niet geheel terug komt, maar langs een andere weg komt er zelfs een groter bedrag terug. Verdere duidelijkheid hieromtrent zal het ambtelijk apparaat kunnen verschaffen.

De heer PETERS antwoordt dat die duidelijkheid nu niet per se hoeft te worden verschaft, maar dat dit ook wel in de loop van deze week kan.

De heer SWIERSTRA merkt op dat per saldo alle middelen die beschikbaar komen, dus ook de

vrijval van € 11,3 miljoen, gebruikt worden voor de dekking van alle intensiveringsprogramma's. Een van die investeringsprogramma's behelst de investering in verkeer en vervoer en om de daarvoor benodigde gelden langjarig te kunnen betalen is € 2,2 miljoen per jaar nodig. Dat is dus een structurele last, maar een veel groter bedrag wordt er in die jaren geïnvesteerd. Het verschil tussen de begroting 2004 en 2005 en de bedragen van € 16,2 miljoen en € 19,4 miljoen moet zitten in de raming van de GDU, want dit scheelt zo'n beetje het bedrag dat voor de GDU beschikbaar is. Vroeger was er een bedrag van de GDU afzonderlijk, te weten € 3 miljoen per jaar, en daarnaast een bedrag van € 16 miljoen voor het OV. Dat komt nu in één pot zonder schotten te zitten, dus is dat in 2005 terug te vinden als € 16 miljoen en € 3 miljoen is ruim € 19 miljoen. Verdere verduidelijking kan op ambtelijk niveau worden gegeven.

Daarnaast werd er gevraagd naar de aanbestedingswinst in Zuidoost-Drenthe. Die winst is niet afzonderlijk op de begroting terug te vinden, want het bedrag dat er staat voor OV wordt allemaal uitgegeven door er OV voor in te kopen. Dat inkopen wordt gedaan op basis van een aanbesteding en wanneer er bij een dergelijke aanbesteding voor het bedrag dat ervoor staat geld overblijft, wordt dat resterende bedrag vervolgens weer in het OV gestopt. In Zuidoost-Drenthe is zodoende het overblijvende bedrag voor een deel besteed aan het sluitend maken van de begroting voor geheel Drenthe en voor een deel wordt het besteed aan verbeteringen in het OV in Zuidoost-Drenthe. Dat is dan ook terug te zien bij de gunningen en de uiteindelijke afrekeningen, maar niet op de afzonderlijke begrotingen. De heer Langenkamp heeft opgemerkt dat het OV beter kan. Dat vindt het college ook en daarom is het college iedere keer bezig om de bestekken en programma's van eisen aan te passen en zo scherp, zo goed en zo veel mogelijk uit die markt te halen. Het is duidelijk te zien dat dat iedere keer steeds beter lukt, maar daartegenover staan bezuinigingen en die twee zaken eten elkaar helaas op. Met betrekking tot het Innovatiefonds in Gelderland merkt spreker op dat de provincie Gelderland ook een soort van OV-bureau heeft. Gelderland is inderdaad bezig om op dit moment iets in diezelfde richting te ontwikkelen, waar velen zich oorspronkelijk afvroegen wat de provincie Drenthe nu eigenlijk aan het doen was.

Nu bekend wordt wat er in Drenthe gebeurt met betrekking tot het OV-bureau en hoe dit gedaan wordt, nemen andere provincies als Gelderland kennelijk dit idee over in de zin dat daar iets vergelijkbaars lijkt te ontstaan. De provincie Drenthe heeft een aantal jaren de 1%-regeling gehad en dat betekent dat er bedragen vrij werden gehouden voor specifieke financiering van vernieuwingen in het OV. Daar zijn bijvoorbeeld de stimuleringsubsidies uit betaald, maar ook iets recenters als de bosbus of snuitbus. In het blaadje van het Vervoerscoördinatiecentrum (VCC) waren er prachtige verhalen over te lezen. Ook de pilotkosten en aanloopkosten voor MTI zijn eruit betaald. De huidige systematiek werkt in wezen op soortgelijke wijze. De provincie probeert dus in het budget een deel vrij te houden voor innovatie en dat is het extra budget voor het OV-bureau voor de ontwikkelingsfunctie. Daarnaast is er budgetruimte voor het vrije net in Zuidoost-Drenthe, waarbij de provincie bij de vervoerder of de samenleving terecht komt. Daar is dus ruimte om te experimenteren, maar dat moet wel ergens uit de budgetten komen. Nogmaals, in de ontwikkelingsfunctie, waarvoor budgetten gereserveerd worden ten behoeve van het OV-bureau, zitten mogelijkheden om extra acties te betalen. Er is dus geen afzonderlijke innovatiepot, maar wat de provincie wel doet, is de samenleving erbij betrekken en oproepen om met initiatieven te komen. Het is niet zo dat er een soort trekkingsrechten zijn voor externe partijen om leuke dingen voor dit geld te gaan doen, want het moet wel eerst uit die markt komen. Met betrekking tot het uitstel van de Hanzelijn merkt spreker op dat nu in het verlengde MIT staat dat gereedkoming van de Hanzelijn in 2011 of 2013 is gesteld. Er wordt nog gekeken hoe het nu precies zit, want bij de start van de aanleg van de Hanzelijn hebben partijen zich wel netjes aan de afspraken gehouden. Dat was dan ook de meest harde afspraak. Het moment van gereedkomen van dit soort projecten is vaak afhankelijk van technische en planologische vooronderingen van een aantal zaken. Een van de elementen is bijvoorbeeld hoe er bij de IJssel verder wordt gegaan en of er over de IJssel of onder de IJssel spoor wordt gelegd. Dat soort beslissingen wordt niet genomen in de staten van Drenthe, maar kan wel tot complicaties leiden die tot jarenlange vertraging kunnen leiden. Op dit moment wordt er gekeken waar dit nu precies in zit, maar de inzet van deze provincie is uiteraard om de

datum van gereedkomen zoveel mogelijk naar voren te halen en er iedere keer op aan te dringen dat alles op alles wordt gezet om dit te realiseren. De datum dat er wordt begonnen met de bouw staat echter gewoon. Effecten op banen en een samenloop met de Zuiderzeelijn ziet spreker niet, want voor de Hanzelijn en de hele ontwikkeling daar is wel berekend wat het economisch effect zou kunnen zijn. Naarmate zo'n lijn later klaar komt, komt ook het effect ervan later tot stand, maar dat heeft verder geen enkele relatie met de Zuiderzeelijn, want het zijn twee onafhankelijke ontwikkelingen waarbij de Hanzelijn ongetwijfeld veel eerder zal rijden dan de Zuiderzeelijn, dus die volgorde blijft zonder meer gehandhaafd. Dit alles onder voorwaarde dat de besluitvorming tenminste rondkomt, want die Zuiderzeelijn is minder ver dan de Hanzelijn.

De heer LANGENKAMP geeft aan dat in alle discussies over de Zuiderzeelijn steeds weer wordt gezegd dat het Drenthe banen kost. Aan de andere kant wordt gezegd dat dit relatief is, omdat er weer meer banen bij komen door de Hanzelijn. Indien de start van de Hanzelijn ook wordt uitgesteld, terwijl de Hanzelijn pas klaar is in 2012/2013, dan duurt het veel langer voordat het Drenthe banen gaat opleveren. De provincie Drenthe heeft er dan ook belang bij dat die Hanzelijn eerder klaar is.

De heer SWIERSTRA beaamt dit en geeft aan dat dat nu juist de reden is dat de provincie Drenthe er zo hard aan heeft getrokken en dat ook blijft doen. Het college houdt het kabinet ook aan de afspraak die in het kader van de Langman-gelden is gemaakt, dat er in 2006/2007 met de Hanzelijn moet worden begonnen. Er zijn al eerder discussies over geweest dat op het moment dat het werk door allerlei beroepsprocedures tegen de gemeentelijke, provinciale of rijksoverheid voortsnog onmogelijk wordt gemaakt, het natuurlijk op een gegeven moment ophoudt. Wat de provincie in ieder geval wil en waar het Rijk op wordt aangesproken is dat de afspraak om vóór een bepaalde datum te beginnen gestand wordt gedaan in de officiële rijksplannen en dat ook de middelen die daarvoor nodig zijn, gereserveerd blijven. Dan is vervolgens het traject van uitvoering afhankelijk van de vorderingen in die uitvoering en procedures. Dan wordt het vervolgens nog

weer ingewikkelder, want op het moment dat om planologische redenen gereedkoming in een bepaald jaar technisch niet meer haalbaar is, dan is dat politiek gezien heel vervelend maar is dat gewoon een feit. In dat jaar is dan het geld ook niet meer nodig, dus is te zien dat op hetzelfde moment het Rijk, dat op kasbasis financiert, de gelden ook een jaar verschuift of misschien zelfs wel twee jaar, omdat het Rijk schat dat het geld niet eerder dan in dat jaar kan worden uitgegeven. Dat soort dingen loopt altijd door dergelijke discussies heen. Vandaar dat het college iedere keer de vinger aan de pols houdt en vraagt of het Rijk nog op schema ligt, of er wordt gewerkt aan adequate voorbereiding en als er vertraging is, wat de oorzaak van die vertraging is. Als die vertraging dan ligt aan het feit dat het Rijk zich niet aan een gemaakte afspraak houdt, is dat één van de thema's die het college in het jaarlijkse Langman-overleg met het kabinet op tafel legt en dan vervolgens uitwerkt in het centrale overleg met de minister. Dat is een aantal keren gebeurd en tot op dit moment zijn de afspraken omtrent de Hanzelijn steeds gehonoreerd. Dat is voor het college een politieke afspraak, omdat er voor Noord-Nederland geen financiële consequenties aan vast zitten en dat heeft te maken met het feit dat de lijn in fysieke zin buiten deze provincie ligt en de planologische besluitvorming en alles wat daarmee annex is ook niet in Noord-Nederland ligt. Daarmee is dit een wat ander soort Langman-project dan alle andere. Het zal verder duidelijk zijn dat des te later de Hanzelijn klaar komt, des te later Noord-Nederland daar profijt van heeft. Dat laatste is een feit.

Mevrouw HAARSMA geeft aan dat de heer Haikens vindt dat het POP niet leesbaar vertaald wordt teruggevonden in de begroting. Indien het sec zo wordt beschouwd dan heeft de heer Haikens daar gelijk aan, maar aan de andere kant betreft het hier een continu proces en het is niet bij alle programmalijnen zo dat het POP wordt getoetst. Zo is ook de Ruimte-voor-ruimteregeling niet terug te vinden in de begroting, inclusief het feit dat daar een bepaald bedrag voor is uitgetrokken. Dit is logisch, want het college is bezig met een voorbeeldplan en spreekster weet niet eens of dit geld gaat kosten, want zover is zij nog niet. Mocht dat wel het geval zijn, dan zal zij daar bij de Voorjaarsnota 2005 zeker aandacht voor vragen.

Op die manier komt dit absoluut terug.

De heer SLAGTER merkt op dat er een koppeling moet zitten tussen de Voorjaarsnota en de begroting. Wat in het voorjaar in de Voorjaarsnota genoemd wordt, kan in het najaar worden meegenomen. Weliswaar zijn er wel algemene beschouwingen gehouden, maar de begroting is de begroting gebleven. Wat is dan de zin om dit los te koppelen van elkaar? De doelstelling om het los te koppelen vindt spreker niet terug in het resultaat.

Mevrouw HAARSMA merkt op dat de Ruimte-voor-ruimteregeling is vastgesteld. Dat was op 7 juli 2004 en vervolgens is de provincie daar na de vakantieperiode mee aan de slag gegaan. Er dient dan een uitwerking plaats te vinden en tot op heden is spreekster er nog niet van overtuigd dat dit echt veel geld gaat kosten. Daarom gaat zij niet op voorhand een bedrag inboeken voor de Ruimte-voor-ruimteregeling.

De heer HAIKENS geeft aan niet voor niets te zijn begonnen met de Voorjaarsnota. In de Voorjaarsnota 2004 is in deze statenzaal de grote lijn aangegeven, waarbij het college is meegegeven dat provinciale staten wensen dat het college in 2005 in een bepaalde richting moet gaan. Ook toen is de discussie gevoerd dat er nog een POP-discussie aan zat te komen waarmee bij de uitwerking voor 2005 en opvolgende jaren rekening gehouden zal moeten worden. Het is niet zo dat dit op 7 juli 2003 als een donderslag bij heldere hemel kwam, maar ook deze begrotingsdiscussie is in de Voorjaarsnota aangegeven en die discussie heeft voor het eerst na de Voorjaarsnota plaatsgevonden. Dat betekent dat zaken die zich voordoen in de zomer, zoals de Ruimte-voor-ruimteregeling en meerdere zaken waartoe de staten hebben besloten en die in 2005 moeten worden uitgevoerd, in deze begroting nergens zijn terug te vinden. Spreker vindt het voor de hand liggen als een aantal zaken toch hun vertaalslag hadden gekregen in deze begroting, al was het enkel maar redactioneel. In dat geval was duidelijk geweest dat het college voor 2005 een aantal zaken heeft opgepakt en daarmee bezig is. In deze nota is echter niets te lezen waardoor enigszins zichtbaar wordt wat er vanaf de Voorjaarsnota heeft plaatsgevonden.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat duidelijk is wat de heer Haikens' wens is en neemt aan dat die vraag woensdag aanstaande bij de vergadering van de Statencommissie BFE terug zal komen, maar spreekster vindt de Ruimte-voor-ruimteregeling een mooi voorbeeld. Dat als je niet een bedrag voor iets hebt geraamd, wil dit nog niet zeggen dat de provincie er niet mee aan de slag is. Integendeel, de provincie is daarmee bezig en uit de uitwerking moet blijken of het wel of geen geld gaat kosten. Spreekster is daar dan ook nog niet van overtuigd. Een ander punt van de heer Slagter was het

bedrag dat terugloopt als het om stedelijke vernieuwing gaat. Spreekster heeft dat inderdaad eens even aan de ambtenaren gevraagd. Het Rijk trekt minder geld uit voor stedelijke vernieuwing en dat vindt de heer Slagter hierin weer terug.

TWEEDE TERMIJN

De heer HAIKENS begreep van mevrouw Haarsma dat zij bedoelt dat in feite de inbreng juist is, dat dit in de begroting 2005 in feite niet is te lezen, maar dat spreker ervan uit mag gaan dat in de aanloop naar de Voorjaarsnota 2005 de uitleg van het college over zaken als de Ruimte-voor-ruimteregeling pas helder wordt. Dient hij die conclusie uit de beantwoording te trekken?

Mevrouw HAARSMA spreekt voor haar eigen beleidsveld en als mocht blijken dat het dan aan de orde is, zal de heer Haikens daar aantreffen wat de wensen zijn. Zij gaat niet iets wat zij niet nu al weet op voorhand inboeken.

De heer HAIKENS merkt op dat het hem om het proces gaat. In de staten worden bepaalde zaken afgesproken en dat wordt soms vertaald in moties. De strekking van een motie gaat dan ook wel degelijk verder dan gewoon een aanvulling op bestaand beleid. Dat soort dingen moet toch een vertaalslag krijgen in de begroting, want daar hebben de staten recht op. Indien door de staten een bepaalde beleidslijn wordt aangegeven in bijvoorbeeld het POP, kan de gedeputeerde daar niet op een vrijblijvende manier mee omgaan.

Mevrouw HAARSMA merkt op dat het college er ook nu al mee bezig is en dat moeten de staten ook weten, want de staten zullen daar hun mening en oordeel over moeten vellen. Dat lijkt spreekster

volslagen duidelijk. Zij gaat er dan ook zeker niet op een vrijblijvende manier mee om.

De heer SLAGTER vraagt waarom de apparaatskosten bij veilige bereikbaarheid met een € 0,5 miljoen stijgen en daarna ook. De heer Swierstra heeft betoogd dat spreker van mening zou zijn dat de staten alleen een controlerende rol hebben, maar de staten hebben natuurlijk ook een kaderstellende rol. Indien de staten hun kaderstellende rol hebben afgerond, zijn de staten toch weer aangewezen op hun controlerende rol. Die controle moet spreker toch uit de stukken kunnen halen. Zo moet hij kunnen vaststellen of een programma kon worden gedaan voor het geld dat ervoor was uitgetrokken. Dat moet beter en overzichtelijker kunnen en ook moeten de staten kunnen letten op kwaliteit en de omgang met budgetten. In de Statencommissie BFE hoopt hij dat daarop zal worden teruggekomen.

De heer SWIERSTRA geeft aan dat het in deze commissie vooral om de inhoud gaat en wat de provincie op verkeersgebied doet. Dan wil spreker ook graag horen wat de commissie wel of niet wil. Er is een gigantische lijst aan projecten overgelegd waarin en detail staat wat de provincie op dit moment aan het doen is, wat de vorderingen zijn, wanneer het wel of niet gereed is en dergelijke. De vraag is dan wat de commissie nog meer wil weten.

De heer SLAGTER antwoordt dat het niet gaat om meer te weten maar om de manier waarop de dingen neergezet worden. Er staan processen, en er wordt een bepaalde visie verwoord, maar dat is voor de staten heel moeilijk controleerbaar, want het gaat om producten waarvan hij de inhoud niet precies kent. Bij het hoofdstuk Beleidsvoornemens staan ook wel doelen. Er staan dus gewoon dingen door elkaar en het is niet mogelijk om in één lijn van boven naar beneden te traceren wat naar welk product gaat. Daar zijn betere oplossingen voor, bijvoorbeeld om door middel van een doelenstructuur duidelijk te maken wat de sub- en hoofddoelen binnen een programma zijn. De rangschikking wordt dan heel anders en dan is het voor een statenlid veel makkelijker te traceren hoe processen zijn gelopen.

De heer PETERS merkt op dat de heer Slagter kennelijk de afrekening met de begroting verwacht. Op dit moment gaat het over de begroting.

De heer SLAGTER merkt op dat de manier waarop de begroting wordt opgesteld het begin is, dus daar zullen de staten bepaalde dingen duidelijk uit moeten kunnen halen. Het is echter zijn interpretatie van hoe hij de stukken heeft gelezen en heeft niet het idee dat hij nu alles in zijn broekzak heeft zitten. Indien dat bij de overige commissieleden wel zo is, hoort hij dat graag. Het gaat er dus om dat de doelen en beoogde eindresultaten veel beter gelokaliseerd kunnen worden en dat producten ook gehaald worden. Deze problematiek moet dan ook vanuit de staten worden bekeken, want deze hebben € 99 miljoen beschikbaar gesteld die geïnvesteerd gaan worden in verkeer en vervoer. Daar zijn steeds deelprojecten bij, maar de grote lijn dient te zijn hoe effectief dat grote bedrag wordt geïnvesteerd. Weten de staten in 2007 dat de kwaliteit die wordt geëist en de doelen die gehaald moeten worden, ook gehaald zijn? Op een bepaalde pagina staan echter heel veel bronnen genoemd en dan is het moeilijk om vanuit die bronnen naar conclusies en doelen te redeneren. Spreker hoeft niet alle bronnen te weten, maar hij wil gewoon weten waar de staten akkoord mee zijn gegaan en in 2007 wil hij weten of de dingen gedaan zijn die de staten nu willen doen, of deze dingen klaar zijn gekomen, hoeveel geld het heeft gekost en waar het goed en waar het mis is gegaan. Eigenlijk hoort deze discussie echter in de Statencommissie BFE thuis, want daarin zitten mensen die altijd met de begroting bezig zijn. Met betrekking tot het punt van de bestemmingsreserve voor de vaarweg naar Meppel merkt hij op dat daar maar een ton uit wordt gehaald, omdat de begroting vrij sluitend is voor de programmakosten voor Meppel. Er zit een bedrag van € 5 miljoen in en hij vraagt zich af of het zinvol is om zoveel geld maar zo te laten liggen. Het is wel zo dat hij bij de overige vaarwegen leest dat er € 2,2 miljoen extra wordt geïnvesteerd. Het gaat spreker er om waarom er gekozen wordt om zoveel geld in de bestemmingsreserve te laten zitten, want spreker vindt dat dat geld gebruikt moet worden. Over de leerlingwerkplaatsen gaf de gedeputeerde aan, met betrekking tot de extra kosten, dat de doelstelling ook wordt veranderd.

Wat spreker betreft hoeft verkeer en vervoer dat allemaal niet op te hoesten, maar als er dan een sociaal-economische component aan vast zit die inhoudt dat mensen die moeilijk aan werk komen een baan geboden kan worden, dan vindt spreker dat er ruimer gekeken kan worden naar de middelen. Spreker vindt dan dat de kosten daar geen slot op mogen gooien.

De heer LANGENKAMP had nog een vraag gesteld over het innovatieve plan van Gelderland. De heer Swierstra zei zo mooi dat heel veel ideeën uit de markt moeten komen, maar dan moet daar wel de gelegenheid voor worden gegeven. Zo wordt er in het kader van de VVV+ in de Voorjaarsnota een bedrag van drie ton beschikbaar gesteld voor promotie. Naar het idee van spreker moet de provincie zich bij het OV veel meer openstellen voor wat er her en der in de samenleving leeft. In Zuidwest-Drenthe zegt de provincie nu weer dat het innovatieve deel van de vervoerder moet komen en dat die het ook nog zelf moet financieren. Uit de GGD-aanbesteding is in het verleden juist de les geleerd dat die ontwikkelfunctie bij de provincie thuishoort. Het is voor spreker hinken op twee gedachten. Spreker stelt voor om er een combinatie van te maken om zodoende wel degelijk uit die markt ideeën te krijgen hoe het OV kan worden verbeterd. Het imagoprobleem moet aan een marketing- of reclamebureau worden overgelaten, want dat is wat anders dan een OV-bureau. Daar hoort spreekster graag het idee van het college of van andere partijen over.

De heer SWIERSTRA merkt ten aanzien van het punt van de heer Slagter op dat het voor eenieder zoeken is naar een manier hoe partijen elkaar op welk moment informeren en hoe de juiste beslissing op tafel komt voor wat voor onderwerp dan ook. De heer Slagter geeft aan dat de Statencommissie BFE zich over bepaalde zaken moet buigen, maar wanneer die commissie constateert dat de boekhouding klopt dan zou die commissie klaar zijn, maar dan is het volgens spreker niet klaar. Waar het om moet gaan is dat er beleid wordt neergezet en dat daar zodanig handen en voeten aan wordt gegeven dat de staten en samenleving kunnen zien dat de provincie met iets goeds bezig is, wat op de langere of korte termijn een probleem in de samenleving oplost en wat op een efficiënte en effectieve manier wordt gedaan. Wat spreker betreft mogen dan al die

discussies over bladspiegels en indicatoren worden gestolen, maar de staten hebben nu eenmaal met elkaar een systeem afgesproken dat op een of andere manier vorm moet worden gegeven. Bij een aantal formulieren is het mogelijk om daar vraagtekens bij te zetten en vandaar dat in deze commissie puur inhoudelijk wordt gezocht naar een vorm om de commissie zo goed mogelijk te informeren. Dat is gebeurd door bij de Voorjaarsnota een verhaal te presenteren over welke visie en doelstellingen erachter zitten om vast te stellen waarom er nu de komende jaren zoveel geïnvesteerd moet worden, waar het geld in gaat zitten, om welk soort projecten het gaat en hoe dat in een financiële structuur, uitvoeringsstructuur en politiek traject vorm moet krijgen. Zojuist heeft hij al gesproken over de financiële structuur en hoe dat dan meerdere jaren wordt begroot en bij de inhoudelijke structuur gebeurt dat dan naar aanleiding van een nadere discussie in de staten, bijvoorbeeld aan de hand van het Meerjarenuitwerkingsprogramma verkeer en vervoer. Als het gaat om het afleggen van verantwoording moeten de staten op enig moment kunnen zien of er iets van de plannen terecht komt en of de uitvoering op schema ligt. Indien de uitvoering niet op schema ligt, moet worden vastgesteld waar dat aan ligt. Dat moeten de staten op een of andere manier kunnen zien. Wat spreker betreft vragen de staten daar ook om en krijgen zij informatie of de provincie op schema ligt met de plannen waarvoor nog in deze periode € 30 miljoen extra provinciaal geld wordt uitgegeven en of er voor dat bedrag de juiste projecten zijn uitgevoerd. Dat doen de staten dus aan de hand van het uitvoeringsprogramma dat jaarlijks door de staten wordt vastgesteld. Dat uitvoeringsprogramma is ook van jaar tot jaar in ontwikkeling. Dat meerjarenuitvoeringsprogramma komt met de gemeenten tot stand door overleg in het verkeers- en vervoersberaad. Dat beraad is geen beraad dat helemaal een zelfstandige verantwoordelijkheid heeft los van de staten, want dit beraad voert mede het gezamenlijk beleid uit en spreker is daarop aanspreekbaar. Daarin spreken provincie en gemeenten met elkaar uit over hoe er wordt omgegaan met elementen uit het verkeers- en vervoersbeleid, bijvoorbeeld het verkeersveiligheidsbeleid. Zo is er in het verkeers- en vervoersberaad net een hele discussie geweest over de vraag of gemeenten bereid en in staat zijn om de benodigde cofinanciering op tafel te leggen want uit de GDU wordt een bepaald bedrag aan

middelen gegeven voor flankerend beleid, maar dit is slechts een fractie ten opzichte van alle investeringen in de infrastructuur, en daar moet wel aandacht aan worden besteed. Er is een systeem bedacht waarbij dat geld zodanig in de markt wordt gezet bij de gemeenten en bij maatschappelijke organisaties dat zij ook bereid zijn om daar zelf een bedrag bij te doen. In dat verkeers- en vervoersberaad worden vervolgens afspraken gemaakt met de gemeenten. Er komt vervolgens geld uit de GDU, uit de provincie komt er geld bij en vervolgens doen de gemeenten er zoveel geld bij en dan kunnen bepaalde projecten worden uitgevoerd. Dit wordt zichtbaar door zo'n meerjarenuitvoeringsprogramma, waarin ook een stuk van de afrekening zit. Datzelfde wordt ook gedaan met betrekking tot heel veel andere projecten, want ook voor bijvoorbeeld alle wegenprojecten geldt hetzelfde, namelijk dat het allemaal combinatieprojecten zijn. Hierbij wordt geprobeerd inzichtelijk te maken waar de provincie zelf, gelijktijdig met de gemeenten, een bedrag investeert. Of dat nu om de ontsluiting van Peelo gaat, of de bereikbaarheid en verkeersveiligheid, het OV of het aanpassen van de N851, de Hoogeveense weg bij Meppel, in al die projecten zit een deel van de verantwoordelijkheid voor de gemeenten, de provincie en het Rijk. Dat wordt in het totale programma in beeld gebracht. Daarom is het ook zo lastig om te kijken welke projecten er in de tussenrapportage worden genoemd. Ook spreker vraagt zich af of de staten op zo'n uitgebreide tussenrapportage zitten te wachten. Natuurlijk was die tussenrapportage toegezegd en mogen de staten dit inzien, maar er staan zaken in waar per project nog weer een heel verhaal bij zou moeten over de wijze waarop dit wordt gefinancierd. Het stuk geeft weliswaar voor een deel inzicht, maar dan moeten commissieleden bereid zijn er helemaal in te duiken. Wat spreker betreft discussieert de commissie er nog eens over hoe die inzichtelijkheid en verantwoording gestalte moeten krijgen. Het college doet zijn best door in hoofdlijnen aan te geven wat het beleid is en wat daarvoor gedaan gaat worden en legt daar ook op hoofdlijnen verantwoording over af.

De heer BAAS merkt op dat de staten zelf ook een werkgroep hebben gehad die hard heeft gewerkt aan verbetering van de inzichtelijkheid. Spreker heeft zelfs begrepen dat de wens bestaat dat die werkgroep wordt gecontinueerd om het

proces nog verder te kunnen volgen. De heer Slagter zou zich ook kunnen verstaan met zijn fractiegenoot, de heer Huizing, die er alles van weet. Dit proces duurt een paar jaar. Bij de bezuinigingen op de groene organisaties is ook gezegd door de staten dat het niet mogelijk is om de organisaties aan indicatoren te koppelen als de provincie die indicatoren zelf nog niet eens helder in beeld heeft. Het college dient dus tijd en ruimte te krijgen om met dat proces verder te komen.

De heer SWIERSTRA merkt ten aanzien van het Innovatiefonds Gelderland op dat dit helaas wat minder is dan in Drenthe. De innovatie in Drenthe is gericht op de bevordering van de kwaliteit en de exploitatie van het OV, dus experimenten en dergelijke. Gelderland heeft een aantal jaren geleden een bedrag van € 8 miljoen voor innovaties in de hardware, dus de haltes, reizigersinformatie en dergelijke, gekregen. Dat bedrag mag niet worden besteed aan die andere dingen. Ten aanzien van haltes en dat soort zaken investeert ook de provincie Drenthe een aanmerkelijk bedrag.

Op de vraag of de gelden die uit de markt moeten komen, geen taak is voor een OV-bureau, merkt spreker op dat als het OV-bureau een bedrag vrij heeft voor marketingactiviteiten het aan de organisatie van die activiteiten is om ervoor te zorgen dat die activiteiten worden uitgevoerd. Het betekent niet dat het OV-bureau per definitie als een soort reclamebureau gaat optreden, want het bureau moet doen waar het zelf het meest verstand van heeft. Ten aanzien van de gelden die uit de markt moeten komen en het zich openstellen voor wat er in de samenleving leeft, merkt hij op dat dat nu juist datgene is wat de provincie doet. In de aanbesteding van het vrije net in Zuidoost-Drenthe zit een heel ruime plek voor samenwerking en op het moment dat de samenwerking komt met initiatieven is het aan de vervoerder om die te verwerken. Wanneer dat onvoldoende gebeurt, is de provincie er om dat op enig moment aan te sturen. De meeste kans van slagen hebben dat soort initiatieven wanneer zij uiteindelijk ook renderend zijn. Indien die initiatieven gaan werken, zijn zij daarmee immers ook renderend voor het vervoersbedrijf. Daarin zit de sleutel voor verbetering van het OV.

De heer LANGENKAMP merkt op dat dit voorjaar in Gelderland een notitie is vastgesteld over een innovatieprogramma. Daarin zit € 16 miljoen in en

dat is juist bedoeld voor toename van het aantal reizigers en verbetering van de kostendekkendheid. Elk project dat daar ingediend wordt, heeft als voorwaarde dat het op termijn wat oplevert, dus niet alleen een reclamecampagne en winst op korte termijn, maar het moet op termijn meer reizigers opleveren voor minder geld.

De heer SWIERSTRA geeft aan dat naast het feit dat in de aanbestedingen al heel veel kwaliteitsaspecten maar ook uitdagingen aan de vervoerder en de samenleving zitten, er ook bedragen vrij worden gehouden binnen het OV-bureau om daaroverheen nog weer extra zaken te kunnen gaan doen. Dat zijn die ontwikkeltaken.

De heer LANGENKAMP merkt op het in dat verband vreemd te vinden dat juist in Zuidwest-Drenthe de vervoerder het moet betalen.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat zowel de vervoerder als de provincie een aandeel van het bedrag dat in Zuidwest-Drenthe dient te worden besteed, voor hun rekening nemen. Dit volgt uit de aanbesteding en het budget voor het OV-bureau. Er is een bepaald bedrag aan rijkssubsidie dat aan het OV besteed wordt. Verreweg het grootste deel daarvan wordt weggezet in de aanbesteding en in die aanbesteding zitten de lijn, zitten kwaliteitsaspecten waaraan moet worden voldaan, zitten verbeteringen en zitten in het vrije net verbeteringen om gedurende de looptijd van de concessie met nieuwe initiatieven te komen. Daarnaast wordt er naast dat bedrag aan rijkssubsidie een bedrag vrijgehouden dat voor dekking van de personele kosten van het OV-bureau is bestemd en een deel van die personele kosten wordt gebruikt voor het beheer van de concessie en de nieuwe aanbesteding. Een ander deel daarvan wordt gebruikt voor het ontwikkelen van nieuwe activiteiten, marktontwikkelingen etcetera. Daar zitten dus ook de marketing en dergelijke bij in en daarnaast is er nog weer een bedrag dat voor feitelijke activiteiten in die sfeer kan worden besteed. Dat is ook een onderdeel van het budget van het OV-bureau. Dat is dus niet voor de volle honderd procent weggezet aan eigen ambtenaren, want daarvan is ook weer een bedrag beschikbaar voor ontwikkelactiviteiten. Dit alles is te lezen in de PVE en in de bestekken en aan de andere kant is het te lezen in de begroting van het

OV-bureau waar wordt aangegeven hoe wordt omgegaan met de formatie en dergelijke.

De heer SLAGTER vraagt of hij schriftelijk antwoord krijgt op de vraag over de apparaatskosten.

De heer SWIERSTRA zegt toe dat hij de vraag over de apparaatskosten van het Programma bereikbaarheid door het ambtelijk apparaat zal laten beantwoorden, nog voordat de volgende Statencommissie BFE heeft plaatsgevonden. Verder heeft hij nog even een stuk tekst op pagina 31 doorgelezen en hij vraagt zich af of dat stuk niet helder genoeg is en ter beantwoording kan dienen van de vraag over het bedrag van € 11,6 miljoen. Op die pagina staat heel helder dat een deel ervan van 2005 tot en met 2008 wordt gebruikt om over een bedrag te kunnen beschikken in die jaren en om daarmee dus die investering van € 30 miljoen te kunnen doen. Het resterende bedrag is aangewend voor vervroegde afschrijving in diezelfde sectoren Verkeer en Vervoer. De afschrijving levert in zijn algemeenheid ruimte en deze zit in de begroting waaruit weer is geput voor alle programma's.

De VOORZITTER concludeert dat het voorliggende stuk de status van B-stuk behoudt, zodat de commissieleden de gelegenheid hebben om daar tijdens de statenvergadering over te spreken.

De VOORZITTER schorst de vergadering van 16.28 uur tot 16.33 uur.

(Mevrouw Haarsma verlaat de vergadering).

11. Openbaar vervoer

* Brief van 15 juli 2004, kenmerk 28/4.3/2004007142, inzake Aanbesteding ontsluitend stads- en streekvervoer Zuidoost-Drenthe.

*Brief van 15 september 2004, kenmerk 38/6.6/2004008924, PVE aanbesteding concessie Zuidwest-Drenthe/Noord-oost-Overijssel/Stadsdienst Zwolle.

*Voorstel CDA-fractie: Proef openbaar vervoer

*Uitkomsten voorbereidende commissievergadering van 6 oktober 2004

De VOORZITTER stelt voor het voorliggende agendapunt in vier onderdelen te behandelen en te beginnen met de uitkomsten van de voorbereidende commissievergadering van 6 oktober 2004.

Uitkomsten voorbereidende commissievergadering van 6 oktober 2004

Mevrouw HUISMAN heeft vorige week een bijeenkomst bijgewoond over de gevolgen van de bezuinigingen en met name de manier waarop het OV-bureau zich daar heeft gepresenteerd en uitgelegd wat het bureau doet, heeft erg veel indruk op de PvdA-fractie gemaakt. Zij hebben hun best gedaan om de pijn zo goed mogelijk te verdelen. Er valt niet te ontkomen aan een verschraling van het aanbod en dus zijn er nadelige effecten voor de reiziger en het personenvervoer. De Qliner wordt als basis genomen voor het vaste net. Betekent dat nu ook dat iedereen dat duurdere kaartje moet betalen, dus is er dan een prijsverhoging voor de passagiers? Wat zijn de consequenties van deze bezuinigingen voor de Kolibri-plannen? Er wordt gesproken over scholierenlijnen die een apart nummer krijgen en die gauw inzetbaar zijn. Dat dient dan in nauw overleg met de scholen te gebeuren. Doet het OV-bureau het overleg met de scholen? Dan zijn er plannen om in Assen wat lijnen te schrappen. Een aantal jaren geleden is er de commotie geweest over de wijzigingen in de route van lijn 4. Daar is toen nogal wat over te doen geweest en in overleg met de vervoerder is daar een oplossing voor gevonden en mede naar aanleiding daarvan is de servicebus een succes geworden. Staat de burger nu hetzelfde te wachten bij de voorgestelde opheffing van de lijnen 5 en 6? Daar wordt namelijk ook over een serviceachtig concept gesproken maar dan moet de gemeente Assen wel bijdragen. Weet het college al of de gemeente Assen dat wil? Stel dat de gemeente daar geen geld voor heeft, kan dat dan uit het budget van de provincie?

De heer WIERINGA merkt op dat er naar hij aanneemt bij de aanbesteding van het OV met ARRIVA reële uitgangspunten zijn geformuleerd in het PVE. Het is voor Drents Belang onaanvaardbaar dat ARRIVA nu zo maar kan strepen in de buslijnen om op die manier jaarlijks €8 miljoen te kunnen bezuinigen. Drents Belang vraagt de gedeputeerde op welke manier het college er zorg

voor heeft gedragen dat ARRIVA het contract gewoon gaat nakomen. Op welke gronden gaat de gedeputeerde eraan meewerken dat het nieuwe OV-bureau als een gemeenschappelijke regeling wordt opgezet?

De heer LANGENKAMP heeft al het een en ander gezegd over wat tijdens de extra commissievergadering is besproken. Het organiseren van die extra commissievergadering legde voor hem de vraag op tafel in hoeverre de provincie de bezuinigingen die door het Rijk worden opgelegd moet doorvoeren en in hoeverre de provincie zelf nog een verantwoordelijkheid heeft. Spreker heeft nog geen goed idee hoe dit moet worden verwoord, aangezien hij van mening is dat het openbaar vervoer op een beter peil moet blijven dan wat het nu dreigt te worden als hij naar de gevolgen van de bezuinigingen kijkt. Hoe dat moet weet hij nog niet precies. Spreker heeft aangegeven dat er door hem werd gedacht aan een innovatiebureau, waarbij hij het verhaal van Gelderland heeft genoemd. De ambtenaren kennen het verhaal van Gelderland wel gedeeltelijk, maar dan van een paar jaar geleden, terwijl het ook in 2004 geldt. Voor GroenLinks is er als allerbelangrijkste punt uitgekomen dat mensen van ARRIVA zeiden dat er kortstondige acties kunnen zijn die op termijn wat opleveren, dus meer reizigers voor minder geld. De sociale functie van het openbaar vervoer zal verder altijd geld kosten en die afweging die moet in de staten gemaakt worden. Hij zal daar bij de begrotingsvergadering ook weer op terug komen.

De heer HAIKENS geeft aan dat de voorbereidende commissievergadering vooral was ingegeven door het feit dat er onduidelijkheid bestond over een aanbesteding die gaande was en de bezuiniging van het Rijk. Spreker vindt dat hij daar afgelopen woensdag op een uitstekende manier over is voorgelicht. Daar is ook duidelijk geworden met welke zorgvuldigheid de bezuinigingen zijn vertaald zoals zij zijn vertaald. Spreker spreekt dan ook niet over een verschraling van het aanbod. Spreker heeft er al wel eens vaker op gewezen dat de VVD-fractie minder lege bussen door de provincie wil laten rijden en door die bezuiniging is die doelstelling in ieder geval gehaald. Door de bijeenkomst is spreker duidelijk geworden welke functie het OV-bureau heeft en in welke hoedanigheid het bureau betrokken is bij de pro-

blematiek om de bezuinigingen op te vangen en daarbij toch het sociaal en maatschappelijk belang van het openbaar vervoer mee te wegen. Hij begrijpt hierdoor goed waardoor het bureau tot de keuzes en afweging is gekomen zoals die op dit moment zijn gemaakt. De VVD-fractie heeft daar geen moeite mee.

De heer BAAS sluit zich geheel aan bij de woorden van de PvdA en de VVD over de extra bijeenkomst die er is geweest. Spreker vond het heel helder en duidelijk en het OV-bureau heeft daar op een voortreffelijke manier datgene verhelderd waar deze commissie toch wel wat moeite mee had. Spreker vond al vóór die bijeenkomst dat er naar zijn mening kans was gezien om de bezuinigingen op een goede en creatieve manier te vertalen, zodat de verschraling op sommige punten zelfs eerder een verbetering lijkt. Hij heeft niets dan lof daarvoor. Een punt is blijven hangen en dat betreft de marketingachtige en innovatieve activiteiten die het OV-bureau zou kunnen entameren. Aan de ene kant meent spreker dat er geen structureel provinciaal geld voor het openbaar vervoer moet worden bestemd, want daarmee wordt het openbaar vervoer nog verder achteruit geholpen. Er zouden dan helemaal geen prikkels meer zijn om het op een goede manier in stand te houden. Wel zou hij het betreuren als goede en veelbelovende innovatieve projecten niet door zouden kunnen gaan als dit puur om het geld zou zijn, dus in een dergelijk geval zou de provincie wel bij kunnen dragen. Voor eenmalige en goede projecten die op termijn veelbelovend kunnen zijn ten behoeve van het openbaar vervoer moet de provincie de hand niet al te dogmatisch op de knip houden.

De heer SWIERSTRA is erg tevreden met de opmerkingen van de commissie over het OV-bureau. Het college heeft hier anderhalf jaar aan gewerkt, met heel veel kritische vragen en onduidelijkheden die dit met zich meebracht. De provincie staat nu aan de vooravond van het formaliseren van het OV-bureau en de commissie krijgt op korte termijn de gemeenschappelijke regeling voorgelegd die het college heeft aangekondigd en waar in principe instemming voor is gevraagd. Dit idee krijgt de commissie voorgelegd en als het snel door de staten kan, dan kan het technisch gesproken volgend jaar draaien.

Materieel draait het bureau al en hij hoopt dat de commissie zich goed realiseert dat het OV-bureau een samenballing is van de apparaten van de overheden zelf. Hij complimenteert de Drentse ambtenaren die binnen het OV-bureau werkzaam zijn dan ook in het bijzonder. Verder concludeerde spreker tijdens de commissievergadering van vorige week dat sommigen het idee hebben dat het OV-bureau een volstrekt zelfstandig en op afstand fungerend zelfstandig bestuursorgaan is, maar dat is het niet. Het bestuur wordt namelijk volledig gevormd door de drie desbetreffende overheden en die bestuurders zijn ook volledig aanspreekbaar in de staten. Het is dus niet zo dat er door de provincie een bedrag ter beschikking wordt gesteld en dat de provincie dan kan gaan afwachten waar het OV-bureau als een soort van aannemer mee komt. Er is dus een fundamenteel verschil met de aannemers in de vervoersbedrijven. Op die lijn gaat het college door en hij hoopt dat het op die manier ook uitkomt. De Qliner is de belangrijkste basis van het net. In een aantal gevallen moet inderdaad een toeslag worden betaald, maar dat geldt weer niet in alle gevallen. Mochten hier nog meerdere vragen over komen, dan kan de desbetreffende ambtenaar exact uitleggen hoe dit in elkaar steekt. Voor wat betreft de verdere invulling van datgene wat is besloten, zit daar heel duidelijk een basisvoorwaarde ten aanzien van de sociale functie in. Dat is ook expliciet zo neergezet. De sociale functie van het OV zit in het systeem, namelijk in de keuze van de lijnvoering, de keuze van de corridors en in de keuze voor de exploitatieve eisen die worden gesteld. De sociale functie wordt in wezen betaald door de winsten die er op de dikke lijnen worden gemaakt. De provincie kan dat doen omdat de verschillende soorten lijnen in één en dezelfde concessie zitten en dus niet in aparte percelen zijn aanbesteed. Wanneer wel voor dat systeem zou zijn gekozen, dan zou er een apart budget moeten zijn vrijgemaakt om daarmee de sociale functie te creëren. Dat gebeurt dus niet, want het zit puur in het basisprogramma van eisen en bestekken, want daarin wordt de sociale functie geregeld. Deze heeft voor Drenthe duidelijk als toetsingscriterium gegolden en dat is één van de redenen dat het plaatje er ligt zoals het er ligt. Meer in het bijzonder moeten de regelingen zoals die zijn afgesproken nader worden uitgewerkt. De vervoerder moet nu de dienstregelingen gaan maken en daartoe zal op een aantal punten nog nader

overleg plaatsvinden. Als het gaat om een doelgroepenbenadering zoals onderwijs, dan zal in eerste aanleg het overleg vanuit het OV-bureau met de scholen worden gevoerd. Dat moet ook worden gezien als een deel van de ontwikkelfunctie die de overheid aanhoudt. Vervolgens wordt natuurlijk de vervoerder er nauw bij betrokken, want die moet het kunnen en willen uitvoeren. Het is in Assen de bedoeling dat vaste lijnen worden geschrapt en dat daarvoor in de plaats servicelijnen komen. Het experiment hiermee is in de Randstad erg goed uitpakend dus alleen al om die reden zou de provincie het moeten doen. Er is met Assen al overleg geweest en spreker verwacht dat daar op een goede manier wordt uitgekomen. De formele besluiten zijn nog niet genomen, maar hij gaat ervan uit dat de service-liner wordt uitgebreid. In de richting van de heer Wieringa deelt hij mee dat er niet zomaar € 8 miljoen wordt bezuinigd, maar dat ARRIVA dit uitvoert omdat de provincie nu andere eisen stelt aan een vervoerder dan tot voor kort werd gedaan. Dat laatste staat ook in alle bestekken, PVE en op momenten dat de rijksbijdrage substantieel verandert dan zal op dat punt de tering naar de nering gezet moeten worden, maar ARRIVA heeft zich te allen tijde aan het contract te houden en dat zullen zij ongetwijfeld blijven doen.

De heer WIERINGA merkt op dat de heer Swierstra zegt dat alles prima is gegaan, maar dat kan spreker niet helemaal goed volgen, want er is net een aanbesteding geweest en er zijn eisen neergelegd in het PVE. Daar moet gewoon aan voldaan worden, want anders wordt het contract toch niet nagekomen? Of de eisen zijn niet goed opgesteld of het zit in een ander opzicht niet goed, want op korte termijn valt zo'n groot bedrag niet op te hoesten.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat het PVE volledig overeind staat en dat daar geen millimeter ruimte tussen zit. Het bestek dat is uitgegeven geldt ook nog steeds, maar aan de aanbidding die de vervoerder op basis van het geld dat ter beschikking was op basis van dat bestek heeft gedaan kan de vervoerder niet gehouden worden omdat de overheden minder geld ter beschikking stellen. Dat betekent dat de overheden na overleg met de vervoerder hebben gekozen voor een

aanpassing van de lijnvoering, met alle elementen die hier al uitvoerig aan de orde zijn geweest.

Op die manier kost het minder geld, zonder dat dat te ernstig ten koste gaat van het voorzieningenniveau. Daarvoor rijdt de vervoerder gewoon.

De heer WIERINGA merkt op dat dit gelijk meegenomen had moeten worden, want dan waren de zwakke lijnen niet meegenomen en had dit meteen bespaard kunnen worden.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat de situatie gewoon niet anders is. Op het moment dat de aanbestedingen er waren, werd er over andere budgetten gesproken dan op dit moment het geval is. Op dat moment was er geen aanleiding om zo zwaar te gaan snijden in een aantal lijnen, maar toen de budgetten lager werden moest er zwaarder worden gesneden. In die tijd is er onderhandeld over de budgetten en op dat moment was volstrekt onduidelijk in welke orde van grootte en in welke mate de budgetten zouden doorwerken. Tot op de dag van vandaag is er nog geen definitieve zekerheid over het budget. Dat is nu eenmaal één van de onzekerheden waarmee hij in dit vak moet leven en hij gaat ervan uit dat de voorstellen die er nu worden gedaan binnen een bandbreedte zitten van de oplossingen die er zijn gekozen. Indien dat niet het geval is dan komt het college hierop weer terug. Over de sociale functie heeft spreker al het een en ander gezegd. Acties moeten op termijn geld opleveren en in die zin is hij het eens met de heer Langenkamp, want anders wordt structureel de bijl aan de wortel van het systeem gelegd. Spreker is het volstrekt eens met de heer Baas dat er moet worden opgepast met het doorbreken van het systeem, want anders komt de provincie opnieuw in de neerwaartse spiraal terecht met de rijksoverheid waarin zij de afgelopen decennia heeft gezeten. Dat levert helemaal niets op. Er moet ruimte blijven voor veelbelovende innovatieve activiteiten en op dit moment gaat spreker ervan uit dat in de budgetten en in datgene wat de provincie heeft gevraagd aan de ondernemingen voldoende ruimte zit voor innovatieve activiteiten. Een deel daarvan zal uit het budget voor het OV-bureau kunnen komen. Mocht het zo zijn dat er iets bijzonders komt, waarbij moet worden geconcludeerd dat het heel jammer is dat dat moet blijven wachten en dit niet kan worden gefinancierd uit de reguliere budgetten, dan zal er een andere oplossing voor moeten worden bedacht en dan komt spreker zeker bij de staten terug.

De basis blijft echter dat de maximale creativiteit moet worden gehaald uit het eigen systeem, de eigen wijze van aansturing en uit de markt en de vervoerder. Alleen op die manier is te voorkomen dat de provincie buiten de begroting gaat. De provincie moet op dit punt dan ook de tering naar de nering zetten en met een vast budget het maximale uit de markt en samenleving halen. Spreker denkt dat dit de filosofie is en moet blijven.

De VOORZITTER concludeert dat er geen verdere vragen zijn en brengt de brief van 15 juli 2004 inzake de aanbesteding ontsluitend stads- en streekvervoer Zuidoost-Drenthe ter bespreking in.

Brief van 15 juli 2004, kenmerk 28/4.3/2004007142, inzake Aanbesteding ontsluitend stads- en streekvervoer Zuidoost-Drenthe.

Mevrouw HUISMAN merkt op dat er visies op tafel zijn gelegd en het college stelt dat de visie van Connexion naadloos aansluit op de visie van de provincie. Daarnet heeft zij al gesproken over de sociale functie van het OV en dat er het maximale uit de beschikbare budgetten moet worden gehaald, ook wat de vervoerder betreft. Haar fractie is echter van mening dat de provincie hierin een leidende rol moet spelen. Zij weet dat het OV-bureau nog niet is ingeschakeld en dat dat eigenlijk alleen nog maar geldt voor de GGD-concessie.

De heer SWIERSTRA merkt op dat dit wel zo is, maar de mensen die technisch een PVE opstellen zijn dezelfde die ook in OV-verband werken. Op dit moment wordt dit dus vanuit dezelfde filosofie en uitgangspunten opgesteld. Dat gaat dus naadloos in elkaar over.

Mevrouw HUISMAN vraagt waarom dan in deze concessie alle verantwoordelijkheid bij de vervoerder wordt neergelegd, terwijl in de GGD-concessie alles bij het OV-bureau ligt voor wat betreft de marketing en de sociale functie. Zij is verder benieuwd hoe ver het OV-bureau is met de integratie van doelgroepenvervoer en de ont-schotting van gelden.

De heer PETERS denkt dat naarmate de tijd vordert de provincie de aanbestedingsproblematiek steeds beter in de vingers krijgt in de zin dat de

provincie redelijk succesvol is in het krijgen van wat de provincie wil en minder geld kwijt is dan er begroot is. Straks wordt er over het CDA-voorstel gesproken en dat is naar aanleiding van wat er hier gebeurt. Op pagina 3 staat dat het aanbestedingsresultaat wordt gebruikt ter dekking van voorziene rijksbezuinigingen. Mag spreker dat zien als rijksbezuinigingen op OV-gebied?

De heer SWIERSTRA antwoordt dat dat inderdaad om bezuinigingen op OV-gebied gaat.

De heer PETERS merkt op dat op pagina 5 wordt gesteld dat Connexxion voorstelt om door middel van nieuwe kaartsoorten en keuzereizigers mensen te verleiden om in de bus te komen. Concrete voorbeelden worden uitgewerkt en er staat ook dat de provincie nader zal moeten bezien of introductie van deze kaartsoorten tot de mogelijkheden behoort. Hoever is het daarmee?

De heer WIERINGA merkt op dat het bij deze concessie van het grootste belang is dat er zorg voor wordt gedragen dat de gewone man met de bus kan blijven rijden. Hij vraagt op welke manier er zorg voor wordt gedragen dat de gewone man de bus kan blijven benutten en niet alleen de dure Qliner moet nemen waar hij extra toeslag voor moet betalen. Op TV-Drenthe heeft hij de heer Lupo van ROVER gezien en deze heeft grote bedenkingen bij wat hier gaat plaatsvinden.

De heer SWIERSTRA merkt op dat het doel van het OV-systeem is dat zoveel mogelijk mensen, dus ook de gewone man, van de bus gebruik kunnen maken. Vandaar ook dat de sociale functie van het OV uitvoerig is belicht. De provincie wil daarnaast tevens een OV-systeem dat betrouwbaar is en waar mensen gebruik van kunnen maken. Dat kost geld, want er zal een kaartje betaald moeten worden en voor bepaalde gevallen zal er voor een specifieke kwaliteit iets meer moeten worden betaald. Vandaar dat er voor de Qliner een toeslag geldt. Dat is precies wat het college ook beoogt, namelijk de differentiatie van kaartsoorten waar de heer Peters naar vroeg. Dat is wat er op die manier dus al wordt gedaan. Bij de hele problematiek van differentiatie van kaartsoorten staat een voorbehoud. Dat voorbehoud wordt niet gemaakt omdat de provincie die differentiatie niet zou willen maar het heeft te maken met technisch-juridische onvolkomenheden, want

er moet een systeem van afrekening kunnen zijn en de reiziger moet niet in de situatie komen dat hij of zij bij iedere andere soort vervoer weer een ander soort kaartje moet kopen. Dat heeft eigenlijk allemaal te maken met de introductie van de chipcard die in 2006-2007 zijn volledige uitrol zal krijgen. Daar is dat voorbehoud eigenlijk op gestoeld en naarmate er meer naar boven en beneden met tarieven kan worden gedifferentieerd, bevordert dit het OV nog weer wat verder. Het moet technisch eigenlijk allemaal wel afrekenbaar zijn en daar zit het hoofdzakelijk op vast. Het college wil dit graag en zodra dit kan zal dit ook gebeuren. Daarmee is spreker ook gelijk bij de opbrengstverantwoordelijkheid. In dit concept-PVE is de passage over de opbrengstverantwoordelijkheid niet helemaal correct, dus dit wordt nog aangepast. In Zuidwest-Drenthe wordt de opbrengstverantwoordelijkheid bij de overheid gelegd, voorzover het het verbindende net betreft. Daarvoor ligt de opbrengstverantwoordelijkheid bij de staten en ten aanzien van het vrije net kan de opbrengstverantwoordelijkheid bij de vervoerder worden neergelegd. Op het moment dat de vervoerder nog meer verantwoordelijkheid krijgt om samen met die markt en met de doelgroepen nieuwe producten te ontwikkelen, dan kan het zijn dat de vervoerder daar ook een groter risico in wil leggen en meer wil experimenteren. Op dat moment moet de vervoerder ook de winst van zo'n project worden gegund. Daarmee wordt de markt wat meer uitgedaagd en ligt het initiatief weer bij de vervoerder. Daarmee wordt tevens weer een klein stukje teruggehaald van wat er eerder was teruggehaald, namelijk het neerleggen van de opbrengstverantwoordelijkheid bij de overheid. De reden dat de opbrengstverantwoordelijkheid in dit geval bij de overheid wordt neergelegd en naar de GGD is gegaan, is gelegen in het feit dat het grootste deel van de ontwikkelingsfunctie ook bij de overheid ligt. Deze twee ontwikkelingsfuncties horen bij elkaar, want er kan niet worden gezegd dat de een de dingen ontwikkelt en de ander maar moet zien hoe hij/zij met het geld uitkomt. Het is dus of het een of het ander en daarbij kiest de provincie ook verstandig en consequent, met dien verstande dat er wel moet worden gewerkt naar een systeem waarbij uiteindelijk de markt zijn eigen dynamiek zoveel mogelijk vorm geeft en de vervoerder zo adequaat mogelijk inspeelt op wat er in die markt leeft. Indien er in die markt leeft dat de servicebus in Assen of

vergelijkbaar in Zuidoost-Drenthe of Zuidwest-Drenthe een andere route moet rijden omdat er een andere behoefte is bij bijvoorbeeld een bejaardencentrum, verzorgingstehuis of een school, dan moet de markt daar direct op kunnen inspelen. Dat soort dingen moet uit de markt worden gehaald en moet niet allemaal vanachter het bureau van het OV-bureau worden bedacht. Vanachter het bureau moet het wel zoveel mogelijk worden georganiseerd. In dat vrije net wordt dus een stuk teruggegeven, althans als de markt dat oppakt. Zo niet, dan doet de provincie weer dingen zelf.

De heer PETERS vraagt wat de heer Swierstra in dit verband bedoelt met het vrije net.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat het vrije net dat deel van het ontsluitende net is dat in de loop van de concessie omgezet kan worden in andere vormen van vervoer. Op dit moment ligt er een basis en wordt er met kleine bussen op een vaste lijn gereden, maar dat zijn de minder rendabele lijnen die om sociale redenen wel overeind zijn gebleven, maar waarbij de verwachting is dat er slimmere systemen denkbaar zijn op microniveau, zoals het MTI-achtige systeem en servicebus-achtige concepten, maar die kunnen de vervoerders pas ontwikkelen als de vervoerder in dat gebied rijdt, de markt kent en contacten heeft met de samenleving ter plekke en daarmee gaat onderhandelen. Het kan dus ook een buurtbus-achtig project zijn. Op het moment dat een dergelijk project van de grond komt, wordt er een stuk van die kleine lijn opgeheven en komt daar bijvoorbeeld de servicebus voor in de plaats. Daarmee wordt ook de financiering overgeheveld, want daaruit wordt het gefinancierd. Het vrije net is dus dat stuk dat op die manier omgezet kan worden en waarvan hij hoopt dat het de komende jaren ook omgezet gaat worden. Op het moment dat daartoe wordt besloten, dan wordt dat gedaan omdat het kennelijk beter kan. Dat wordt dan het vrije net genoemd. Het betreft dus geen vrijblijvend iets, maar is een uitdaging aan de markt om aan nieuwe innovatieve concepten te komen. Mevrouw Huisman heeft nog gevraagd naar de doelgroepen en de ontschotting. Dat is een lastige vraag. Er is met ingang van 1 januari 2004 sprake van ontschotting binnen de GDU. Dat is de grote ontschotting.

Bij ontschotting van de doelgroepen gaat het voornamelijk om het WVG-vervoer en het leerlingenvervoer. Dit is op dit moment een exclusieve verantwoordelijkheid van de gemeenten. Deze hebben die budgetten versleuteld in hun WVG-budgetten, dus dat is een hele lastige, ook in bestuurlijke zin, want de vraag is wie er wat aanstuurt. Daar geldt dat in de praktijk zal moeten worden gekomen met concepten die verschillende doelgroepen gelijktijdig kunnen bedienen. Op het moment dat er een kleinschalig bussysteem wordt geïntroduceerd in een bepaald gebied, zoals bij MTI en Zuidoost-Drenthe, en dat er wordt gewerkt met een lagevloerbusje of een klapinstallatie om een gewone rolstoel met behulp van de chauffeur naar binnen te krijgen, is het heel goed denkbaar dat er een behoorlijke groep WVG-gerechtigden op een plezierige manier kan worden bediend. Op datzelfde moment kan aan de gemeenten worden gevraagd om een deel van de financiering uit de WVG in te zetten voor deze vorm van OV.

De heer SLAGTER antwoordt dat de komende tijd rijp is voor ontschotting, want in de nieuwe Wet op de maatschappelijke ondersteuning (WMO), waarbij de WVG en maatschappelijke ondersteuning integraal aangepakt gaan worden, vindt ontschotting van de middelen plaats. Een dergelijke ontschotting moet toch ook bij het OV gemaakt worden, zo neemt spreker aan.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat dit ook het doel van het college is en dat daaraan wordt gewerkt. De basisvoorwaarden hiervoor zitten in de PVE en in het bestek en ook in de praktijk wordt daarnaar toegewerkt. De ontschotting waarover is gesproken in het OV, betekent niet dat daarmee die budgetten ook één op één gematched zijn met het OV-budget. Spreker heeft die gelden in ieder geval niet. Hij is er dus wel van afhankelijk of de gemeente binnen de ontschotte gemeenteverantwoordelijkheden een deel van dat budget wenst over te hevelen ten behoeve van het OV.

Mevrouw HUISMAN vraagt zich af of dat dan nog een taak is van de vervoerder. Spreekster vindt eigenlijk dat de provinciale overheid dan de verantwoordelijkheid op zich zou moeten nemen.

De heer SWIERSTRA merkt op dat de gemeenten over die budgetten gaan en de gemeenten moe-

ten zorgen dat gehandicapten en ouderen die slecht ter been zijn op een goede manier op hun plek komen. Met een beter vervoer, zoals servicebusconcepten, moeten de gemeenten aantonen dat daarmee aan hun zorgplicht is voldaan. Daarom wordt vanzelf uitgekomen bij de vervoerder en daarmee ook bij de provincie als het gaat om het aanzetten van de vervoerder tot dat soort concepten. Zo is de servicebus ook hier in huis bedacht en daar gaat de provincie gewoon mee door.

De heer LANGENKAMP vraagt of het college dan op bestuurlijk niveau niet met de gemeenten in overleg moet, zodat op zijn minst de termijnen parallel lopen. Zo moet de ene gemeente nu beslissen over de komende vier jaar en de andere gemeente heeft dat net gedaan. Dat kost de gemeente natuurlijk geld en hij vraagt of het college er geld voor over heeft om dit op termijn parallel te laten lopen.

De heer SWIERSTRA merkt op dat tot nu toe die vraag nog niet op die manier op tafel is geweest. Dat hoefde ook niet omdat de provincie met de gemeenten bestuurlijke afspraken maakt over de termijnen en er wordt voor gezorgd dat die termijnen aansluiten op de al lopende termijnen. Verder wordt ervoor gezorgd dat er nagenoeg op hetzelfde moment kan worden aanbesteed. Dat betekent dat de bestekken van de verschillende vormen van aanbesteden op elkaar worden aangesloten en de een na de ander wordt verplicht om de voorzieningen aan te sluiten op bus of trein. Een ander punt is dat de provincie met de gemeenten afspraken heeft om hun aanbestedingen zo flexibel te doen dat zij de mogelijkheden hebben om een paar jaar te verlengen. Dan heeft de provincie daarmee dus de mogelijkheid om als het kan gemeenschappelijk aan te besteden. Het is echter op microniveau dat er maatwerk geleverd moet worden, want anders komen er geïsoleerde groepen van bewoners die nu plotseling niet meer van a naar b kunnen komen, terwijl zij dat eerder met de WVG-pas wel konden. Dat moet worden voorkomen en dus moet er maatwerk worden geleverd. Er moet dus eerst een concept komen hoe dit in de praktijk wordt gedaan, zodat er een combinatie van openbaar vervoer met bijvoorbeeld WVG en andere vormen van vervoer kan worden gemaakt. Als dat dan lukt dan is de volgende stap om het integraal in een volgende aanbesteding mee te nemen.

De heer LANGENKAMP is het eens met de gedeputeerde, maar de gedeputeerde formuleert het heel voorzichtig. Is de heer Swierstra bereid daar geld in te steken?

De heer SWIERSTRA merkt op dat er altijd gelijk wordt gesproken over ergens geld insteken, maar het gaat spreker om de inhoud. Dat geld is volgend.

De heer LANGENKAMP merkt op dat gemeenten nu net bezig zijn zich voor vier jaar vast te leggen.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat als een gemeente zich op dit moment vaster legt dan de provincie verantwoord vindt, hij die gemeente daarop zal aanspreken, maar dan is het aan de gemeenteraad om daar een besluit over te nemen. Dan is het niet aan de staten van Drenthe of het college van gedeputeerde staten om dan een niet zo handig besluit van een gemeente op voorhand van geld te voorzien onder het mom van als het moeilijk wordt, dan betaalt de provincie het wel. Dat is de omgekeerde route. Spreker wil dan ook vanuit de inhoud redeneren om te zorgen dat hij daar komt waar hij wil zijn. Gemeenten hebben de mogelijkheid om vanuit het WVG-budget mee te financieren in vervoerssystemen die ten dienste staan van hun WVG-gerechtigden of vergelijkbare inwoners. Het grote voordeel is namelijk dat het dan niet alleen meer ten dienste is van de echte WVG-gerechtigden, maar ook ten behoeve van die andere groep die gewoon slecht ter been is. Dat is het belang van de gemeenten en dat moet de gemeenten duidelijk worden gemaakt. Sommige mensen hebben goede relaties binnen gemeenteraden en kunnen daar heel direct hun lijntjes leggen.

De heer WIERINGA heeft nog niet goed begrepen op welke manier er zorg voor wordt gedragen dat de gewone man in de bus kan blijven rijden tegen een aanvaardbare prijs en niet moet toebetalen voor de dure Qliner.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat de gewone man dan op een ander moment met de bus moet gaan. Indien de gewone man geen kaartje voor de bus kan betalen, dan is deze kennelijk dusdanig minvermogend dat hij recht heeft op bijstand. Verder is er breed gepleit voor tariefacties en flexibiliteit in het tariefensysteem, om daarmee in

te spelen op de diversiteit in de samenleving. Daar is tariefvrijheid voor nodig en daar horen duurdere en goedkopere kaartjes bij.

De heer WIERINGA merkt op dat de mensen niet voldoende gebruik kunnen maken van de goedkopere kaartjes om op tijd op de plek te komen waar zij zijn moeten. Daaraan moet aandacht worden geschonken.

De VOORZITTER stelt voor om nu het PVE aanbesteding concessie Zuidwest-Drenthe/Noordoost-Overijssel/Stadsdienst Zwolle aan de orde te stellen.

Brief van 15 september 2004, kenmerk 38/6.6/2004008924, Programma van eisen aanbesteding concessie Zuidwest-Drenthe/Noordoost-Overijssel/Stadsdienst Zwolle

Mevrouw HUISMAN merkt op dat er nu nog wordt gewerkt aan het PVE, dus staat de provincie nog helemaal aan het begin. Er zou dus nu al kunnen worden geoefend hoe de provincie het straks wil hebben. Als spreekster dan naar de brief van het Consumentenplatform kijkt, dan wordt daarin gesteld dat het platform heel graag nader onderzoek wil hebben naar de concrete vervoersbehoeften van de verschillende doelgroepen en de tijden waarop dat vervoer dan plaats zou kunnen vinden, zodat er met verschillende spitsgroepen wordt gewerkt. Spreekster vindt dit een goede vraag, dus als de provincie nu goed wil beginnen in een zwak gebied als Zuidwest-Drenthe dat bijna geen dikke lijnen heeft, dan vindt spreekster dat nu het OV-bureau samen met gemeenten, de Brede Overleggroep Kleine Dorpen (BOKD) en de betrokkenen een soort van opzet moet maken die helemaal aansluit bij de behoeften. Spreker denkt dat de provincie dan heel goed bezig is.. Dan wordt er ook goed aangesloten op het POP.

De heer PETERS merkt op dat het om opbrengstverantwoordelijkheid gaat.

De heer LANGENKAMP merkt op dat er tijdens de extra commissievergadering door het Consumentenplatform werd gesproken over verschraling. Het platform geeft aan dat gegeven de problematiek wordt gevreesd dat bij marktwerking de vervoerder met bepaalde zaken vrijblijvend zal omgaan, door simpel aan te geven dat bepaalde

vormen van OV niet zijn te exploiteren. Dan heeft de provincie een probleem. Verder vraagt hij wie dit nu betaalt, want op pagina 36 van dit stuk staat dat de vervoerder wordt gevraagd concrete voorstellen te formuleren die door de vervoerder zelf worden gefinancierd. Dat staat er volgens spreker heel erg duidelijk. Spreker heeft daar het afgelopen uur een paar keer naar gevraagd, maar de gedeputeerde zegt dat er wel mogelijkheden zijn. Zo is er wel eens een gewenningsbijdrage genoemd en als het uit de hand loopt is er waarschijnlijk wel ergens geld te vinden. Spreker zou dat toch graag concreter willen hebben.

De heer HAAR geeft aan dat het klantenpanel een hele goede instelling is om te horen wat de afnemers er zelf van vinden. Het verbaast spreker dan dat in het PVE een formulering staat dat de vervoerder mogelijk ergens verplicht toe zal worden gesteld. Spreker vraagt zich af op welke grond de vervoerder ergens toe verplicht kan worden gesteld.

De heer POPKEN merkt op dat het een heel pakket van eisen is dat hier voorgelegd wordt. Er is al veel gezegd over het OV deze middag en spreker hoopt in ieder geval dat met name in het plattelandsg gebied het mogelijk wordt dat als een reiziger 's avonds om 19.00 uur vertrekt, hij op tijd thuis kan komen. Spreker denkt dat daar nadrukkelijk naar moet worden gekeken en zo mogelijk moeten daarover afspraken met de vervoerder worden gemaakt. Een ander punt is dat als die aanbesteding een feit is en de concessie gegund is, hij zich afvraagt wat er bijvoorbeeld gebeurt met het vervoerspotentieel van ARRIVA als een andere uitvoerder het gegund wordt. Worden de chauffeurs en het materieel dan overgenomen door de andere vervoerders of moeten zij zich maar redden?

De heer SWIERSTRA antwoordt dat dit allemaal te minutieus is geregeld in de wetgeving en dit werkt eerder belemmerend dan dat het positief werkt op de hele aanbesteding. Op het moment dat een andere vervoerder de concessie krijgt dan is de nieuwe vervoerder verplicht het personeel over te nemen. Daar is een heel protocol voor zoals dat in de praktijk gaat. Dat is allemaal heel goed geregeld. Met dit PVE staat de provincie nog aan het begin, maar in wezen staat de provincie met iedere nieuwe aanbesteding aan het begin.

De provincie bouwt in die concessie mogelijkheden in om gedurende die concessie aanpassingen te kunnen doorvoeren en te kunnen blijven ontwikkelen. Dat is ook één van de redenen dat niet wordt gekozen voor hele lange concessies, want er moeten ook steeds weer nieuwe dingen uitgevoerd kunnen worden. In dit PVE worden eerdere aanbestedingservaringen, alsook de negatieve ervaringen met een faillissement, door de provincie meegenomen. Dit wordt dan ook in de nieuwe programma's ingebracht. Dit wordt dus gedaan met het PVE, dat een programma op hoofdlijnen is. Verder wordt dit ook nadrukkelijk gedaan met de bestekken die later moeten worden gemaakt. Dan is de vraag of er van alles wordt ingestopt, zoals een onderzoek naar vervoersbehoeften en dergelijke. Dat kan daar weliswaar zonder meer deel van uitmaken, maar dat is iets wat het OV-bureau moet oppakken. Indien er aanleiding is om op een bepaald niveau extra onderzoek te doen en daartoe aan te zetten bij de vervoerder of het zelf te doen, dan zou dat bijvoorbeeld kunnen bij de verdere invulling van het vrije net. Er zijn dus mogelijkheden te over om dat te doen en op dit moment wordt er natuurlijk uitgegaan van een minimumvariant van wat er is. In Zuidwest-Drenthe is niet exact de bestaande dienstregeling uitgevraagd. De reden dat dat niet gedaan is, is dat er in dat gebied straks drie vervoerders rijden. Zo rijdt Connexxion in Zwolle, BBA in het MTI-gebied en in de rest van Zuidwest-Drenthe rijdt ARRIVA. Er is nu al vastgesteld dat tussen die drie geweldige efficiencyverschillen zitten. Wanneer dus de bestaande dienstverlening zou worden uitgevraagd, dan zou daarmee inefficiency worden uitgevraagd en dat is momenteel niet handig. Dat is dus niet gedaan, maar er is gelijk een stuk van die innovatie ingebracht. Dit is wel gedaan op basis van de ervaringen van de reizigers op die lijnen, dus dit is eigenlijk een vorm van behoefteonderzoek. Daarnaast wordt er jaarlijks bijvoorbeeld een klanttevredenheidsonderzoek gehouden en dat zit hier allemaal in versleuteld. Het Consumentenplatform wordt er uitdrukkelijk bij betrokken en bij de gedachte dat zij vergeten zouden worden kan spreker zich niets voorstellen, want het Consumentenplatform is voor de provincie een belangrijke gesprekspartner. In Drenthe is tot nu toe dan ook altijd meer inspraak georganiseerd dan strikt op grond van de wet is voorgeschreven en het is, wat het college betreft, een groot belang om het zo te blijven doen. Daar-

naast zitten er in de regelingen klachtenregelingen. Dat wordt ook allemaal voorgeschreven in de bestekken en daar wordt de vervoerder toe gedwongen. Het is verder de vraag of een klantenpanel voorgeschreven moet worden, want op het moment dat de provincie dit moet voorschrijven heeft de vervoerder kennelijk geen goede aanbieding gedaan. In het hele PVE zit een aantal voorwaarden om een en ander in overleg met de samenleving te regelen en goed naar de klant te luisteren door allerlei vormen van communicatie te regelen. In de aanbiedingen is te zien dat vervoerders daar doorgaans een goed model voor aanleveren. Als de vervoerder dat goed doet, dan is het daarmee goed geregeld, maar stel dat er een heel goede aanbieding komt, maar op dat punt laat de vervoerder net een steek vallen, dan zal dat daarboven door de provincie extra worden voorgeschreven en dan is het rond. In het POP zelf zit de sociale component en dat is een van de basisvoorwaarden voor het OV, dat weer de basis is voor de programma's van eisen. Dit is verankerd in de sociale ontsluiting van het platteland en de financiering van de zogenaamde zwakke lijnen. Dat zit er wat spreker betreft dus volledig in. Over opbrengstverantwoordelijkheid heeft spreker al een aantal dingen gezegd. De expliciete stadsdienst Meppel/Hoogeveen bestaat niet meer, dus het kan kloppen dat deze wordt gemist. Die stadsdienst komt ook niet terug. Een aantal jaren geleden zijn Meppel, Hoogeveen en Emmen hun stadsdienstverantwoordelijkheid kwijtgeraakt. Deze verantwoordelijkheid ligt nu bij de provincie en de lijnen die door de stad rijden zijn gewoon streekbussen. De zogenaamde stadslijnen zijn dus een integraal onderdeel van het PVE en van het bestek. In Meppel was er op een gegeven moment helemaal niets meer en daar is de stadslijn nagenoeg opgeheven. Via het MTI-systeem is hieraan weer een kleine uitbreiding gegeven. Spreker hoopt dat in de aanbiedingen van vervoerders dat punt wat steviger kan worden opgepakt. Het staat er niet expliciet in, maar zit er dus wel in. De heer Langenkamp stelt de vraag wat er gebeurt als bepaalde vormen van OV niet te exploiteren zijn. In dat geval heeft de provincie een probleem, want dit betekent dat er voor iets dat de provincie graag wil geen markt is. Dat laatste is inderdaad denkbaar en op dat moment is de vraag hoe verder het contract met de vervoerder wordt ingericht. Op het moment dat uit de aanbesteding blijkt dat de vervoerder aan bepaalde

vragen die zijn gesteld niet kan voldoen en de provincie wil toch met die vervoerder in zee, dan zou het kunnen zijn dat over wordt gegaan op herschikking binnen dat pakket om toch die niet te exploiteren lijn alsnog te exploiteren. Daarvoor moet de provincie iets anders laten vallen, want het kan ook zijn dat een wens die in het bestek is opgeschreven voor alle vervoerders leidt tot de conclusie dat het absoluut onwenselijk is, waardoor de provincie tot de conclusie kan komen dat sprake is van een maatschappelijk onhaalbare wens. Dat is dan de afweging die wordt gemaakt. Ten aanzien van de gewenningsbijdrage merkt hij op dat als de vervoerder komt met een goed initiatief en hij rekent daar een bepaalde prijs voor, dan zal dat geld uit het budget moeten komen. Indien de vervoerder aangeeft dat deze een bepaalde route wil rijden en de vervoerder komt niet met het geld uit, dan is de vraag of op een of andere manier kan worden geschoven binnen het eigen budget van het OV-bureau om te kijken of zoiets voor een bepaalde tijd kan worden gesuppleerd. Uit de dagelijkse praktijk verwijst hij naar het Bosbusproject, de Snuitbus en MTI en dergelijke. Om een garantie te hebben dat een reiziger de bus haalt of dat de bus de reiziger haalt en dat aansluitproblemen zoveel mogelijk worden voorkomen, wordt door de vervoerder de garantie gegeven dat wanneer er een technisch probleem is, de vervoerder dan zorgt voor aanvullend vervangend vervoer. Dat kan zijn dat binnen een half uur de volgende bus komt of dat dit via een taxi of een bus wordt geregeld. Iedere reiziger komt dus altijd thuis, mits er natuurlijk een lijn was, want de dienstregeling is de dienstregeling en als die zegt dat 's avonds om 23.00 uur de laatste bus gaat, dan is dat ook echt de laatste. Als de bus niet komt omdat het glad is, er een lekke band is of de chauffeur geen zin heeft, dan komt er ander vervoer.

De heer PETERS is blij dat de gedeputeerde uitsprekt dat in de aanbieding terug moet komen dat in Meppel en Hoogeveen die streekbussen op een goede manier rijden. Spreker vindt dat niet terug in het PVE. Het verdient de voorkeur om dat opgenomen te krijgen.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat het PVE nogal gedetailleerd is. Het zou nog veel meer op hoofdlijnen kunnen maar het college kiest ervoor om ook bij de inspraak te kunnen laten zien waar

het nu eigenlijk om gaat. Heel veel van dat soort details worden in het bestek nog verder verwoord.

De heer LANGENKAMP merkt op dat de gedeputeerde in een tussenzin heeft gezegd dat in Zuidwest-Drenthe nu al bijna drie vervoerders rijden. Dat gevaar dreigt in geheel Drenthe. ARRIVA doet de GGD, Connexxion rijdt in Zuidoost-Drenthe en de vervoerder die in Zuidwest-Drenthe komt zou weer een ander kunnen zijn. Het verbaast spreker dan toch dat in dit verhaal geen eisen worden gesteld aan de samenwerking. Er staat gewoon dat samenwerking zou moeten, maar welke garanties zijn er daarvoor?

De heer SWIERSTRA merkt op dat dat soort dingen op besteksniveau wordt geregeld en afgedwongen. Vervoerders moeten op een aantal punten ten aanzien van de dienstregeling met elkaar samenwerken.

De heer LANGENKAMP geeft aan dat de gedeputeerde heel terecht zegt dat nu blijkt dat het in de praktijk niet werkt.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat hij zich dan verkeerd heeft uitgedrukt. In het gebied Zuidwest-Drenthe is te zien dat een aantal dienstregelingen veel beter zou kunnen worden uitgevoerd, maar dat is te verklaren door de historie in dat gebied. In alle nieuwe situaties stelt het college daar andere eisen aan en die worden ook hard gesteld. De vervoerders worden dus gedwongen om samen te werken op dienstregelingsniveau maar ook op het gebied van dingen als het moeten wachten op de aansluitende bus, ook al is die van een andere vervoerder en de kaartintegratie en dergelijke. Dat laatste wordt overigens op een nog hoger niveau afgedwongen.

De heer LANGENKAMP denkt dat dit, in een klein gebied als Drenthe, met drie verschillende vervoerders echt een punt van aandacht is.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat daarom die aandacht er ook aan wordt besteed.

De VOORZITTER brengt het voorstel van de CDA-fractie met betrekking tot de Proef openbaar vervoer in ter bespreking.

Voorstel CDA-fractie: Proef openbaar vervoer

De heer PETERS geeft aan dat hij hier vorige week uitgebreid over heeft gesproken en hij heeft toen een toelichting gegeven op het feit dat hij voorstelde om een experiment aan te gaan om reizigers te verleiden meer in de bus te komen. Dat is ook wat vanmiddag is uitgesproken, namelijk de wens om steeds meer mensen gebruik te laten maken van het OV. Spreker denkt dat met die toelichting van vorige week en het voorliggende stuk er voldoende stof is voor discussie.

De heer BAAS vindt het altijd heel vervelend als er over een voorstel wordt gezegd dat het sympathiek is, want dat betekent meestal dat het voorstel het niet haalt. Spreker blijft dit een sympathiek voorstel vinden maar geeft er de voorkeur aan om het idee in te leveren bij het OV-bureau in het kader van allerlei andere activiteiten en trajecten die de provincie wil opzetten om te toetsen hoe het met de haalbaarheid ervan zit en het daar graag te laten. Te zijner tijd krijgt spreker dan van het OV-bureau wel eens een lijstje van leuke acties die zijn ondernomen om het OV te inspireren en stimuleren.

De heer HAIKENS zou er een behoorlijk verhaal van kunnen maken maar sluit zich dit keer aan bij de heer Baas. Hij moet zeggen dat de toelichting vorige week van het OV-bureau en de problematiek die vooral door ROVER is omschreven en door ARRIVA naar voren is gebracht zodanig ingrijpend is dat spreker denkt dat datgene wat de heer Baas net zei voorlopig althans heel goed uitvoerbaar zou kunnen zijn.

Mevrouw TIMMER geeft aan dat ook zij het een sympathiek voorstel vindt. De uitleg van de heer Baas is heel aardig. Het inleveren bij het OV-bureau lijkt spreekster ook één van de opties want de voordelen die het CDA hierin ziet, vindt zij zodanig marginaal dat zij er op dit moment niets in ziet om met dit voorstel mee te gaan.

De heer LANGENKAMP heeft bij de bespreking vorige week gezegd dat hij het een sympathiek en goed voorstel vindt. Hij merkt op dat het wellicht in de daluren wat minder geld zal kosten en toch evenveel zou kunnen opbrengen. Hij heeft het ook gehad over iets andere doelgroepen.

Hij vindt het jammer dat dit wordt behandeld aan het einde van de dag, terwijl iedereen naar de klok kijkt.

Mevrouw TIMMER vindt de opmerking dat de commissie zich er met een Jantje van Leiden vanaf maakt, niet terecht.

De heer LANGENKAMP antwoordt dat hij die woorden niet heeft gebruikt. Hij vindt het wat gemakkelijk om te zeggen dat dit maar bij het OV-bureau neergelegd moet worden, want de staten hebben ook een verantwoordelijkheid. In dat opzicht steunt hij het voorstel van het CDA.

Mevrouw HUISMAN sluit zich aan bij de woorden van de heren Baas en Haikens.

De heer POPKEN merkt op dat hier vorige week uitgebreid over is gesproken. Het voorstel is op zich goed, maar de financiering speelt natuurlijk een belangrijke rol en daar kan hij op dit moment geen uitspraken over doen. Hij sluit zich volledig aan bij de opmerkingen van de heer Baas.

De heer SWIERSTRA merkt op dat het goed is dat de staten naar de grenzen van hun mogelijkheden zoeken en discussies voeren of het college in voldoende mate met dit soort voorstellen rekening houdt. In die zin vindt spreker het absoluut geen verspilde moeite dat een statenfractie op die manier de diepte in gaat. Wanneer het draagvlak heeft en langs diezelfde discussie al een onderdeel is van het beleid om het op die manier te doen, dan komt het inderdaad bij het OV-bureau terecht om daar concrete voorstellen van te maken. Spreker heeft vorige keer al aangegeven dat voor een aantal van de grotere steden al wordt gewerkt aan dit soort initiatieven om te kijken of het kan en zo ja, op welke wijze. In die zin is hij het met de commissie eens en is er geen aanleiding om op dat punt nadere eisen te stellen aan het college. Het college zal er zeker op enig moment verslag van doen wat er in de praktijk mee gebeurt.

De VOORZITTER concludeert dat een meerderheid van deze commissie van mening is dat het OV-bureau de opdracht dient te krijgen om te kijken of er nog proeven kunnen worden genomen.

TWEEDE TERMIJN

De heer PETERS vindt het jammer dat de commissie dit punt heel snel heeft afgerond, temeer daar vorige week, toen er juist een informatieve commissievergadering was en iedereen er van alles over had kunnen zeggen, VVD en PvdA er juist geen woord over gezegd hebben. Ook nu maken die fracties er inhoudelijk geen woord aan vuil, dus het is jammer dat er inhoudelijk niet op in is gegaan. De moeite die de CDA-fractie heeft genomen wordt zo tenietgedaan. Het is jammer dat initiatieven vanuit de staten op die manier de nek worden omgedraaid. Hij zou toch een andere vraag willen voorleggen, want het gaat erom om het maximale uit het OV te halen en de mogelijkheden die het openbaar vervoer biedt. De staten dienen zichzelf de vraag te stellen wat voor moeite zij zich getroosten om de mensen in het OV te krijgen. Hij heeft vorige week ook gehoord dat het OV-bureau, dat uitstekend zijn best doet, toch wat meer ruimte moet krijgen. Hij vraagt of de overige fracties het eens zijn met de opvatting dat zoals het nu is, het OV-bureau vooral moet zoeken op de nullijn. Zouden de staten niet de uitspraak moeten doen dat wanneer er naar experimenten wordt gezocht zoals deze, de staten daar ook een bepaalde speelruimte bij geven zodat het OV-bureau de kansen heeft om mogelijkheden en experimenten te onderzoeken? Indien het OV-bureau die ruimte niet krijgt is dit een onbegaanbare weg.

De heer BAAS antwoordt dat daar vanmiddag al over is gesproken en die toezegging heeft het college al gedaan, want dat heeft spreker al in een eerdere fase aan de orde gesteld. Spreker maakt ook bezwaar tegen het feit dat de heer Peters suggereert dat de overige fracties het niet serieus nemen. De staten stellen slechts de kaders en de uitvoering hiervan ligt bij de ambtelijke organisatie. Deze moet dat precies doorrekenen en spreker zal blij zijn wanneer het CDA haar voorstel ook daadwerkelijk in de praktijk kan brengen. Dat moet echter worden overgelaten aan de instantie waar het hoort en dat is het OV-bureau.

De heer SLAGTER antwoordt dat de PvdA-fractie er juist heel serieus over heeft nagedacht, want anders was zijn fractie niet met de heer Baas meegegaan.

De VOORZITTER merkt op dat de commissie het er in meerderheid over eens is dat het voorstel van de heer Peters nader bekeken moet worden door het OV-bureau, want deze heeft een wat bredere kijk daarop en dan komen er vanzelf voorstellen uit voort. Deze conclusie heeft hij zojuist al proberen te trekken en dan is het voorstel van het CDA beslist niet weg, maar komt het OV-bureau er straks op terug.

De heer POPKEN merkt op dat de heer Peters al heeft gezegd dat dit project valt en staat met de financiële middelen. De heer Peters heeft aangegeven dat hij van deze commissie niet de intentie heeft gehoord om te vragen hoeveel geld het college ervoor over heeft.

De heer SLAGTER bestrijdt dat het een geldkwestie is. Het gaat erom wat de staten willen doen en hoe zij dit bereiken. Op deze manier is hij er nog niet achter wat de staten willen bereiken. Indien de staten vinden dat het doel goed is en dat er een meerwaarde is, dan dienen de staten zich vervolgens af te vragen hoe dit wordt gefinancierd. De staten moeten echter niet aan het achterste eind, maar aan de voorkant beginnen. Dat betekent dat het OV-bureau eerst moet uitzoeken of het werkelijk nieuw beleid is, of het wat oplevert en of er meerwaarde is. Dan kan er pas worden gezegd hoe het wordt gefinancierd.

De VOORZITTER merkt op dat alvorens deze vergadering wordt afgesloten, de heer Peters de gelegenheid krijgt om nog een vraag aan de heer Swierstra te stellen.

De heer PETERS heeft op de lijst van ingekomen stukken het Meerjarenuivoeringsprogramma verkeer en vervoer zien staan. Daarin staat helemaal niets over de Nota fietsen, terwijl dit wel in het meerjarenuivoeringsprogramma wordt genoemd. Hoe verhoudt zich dat tot elkaar? Komt dat helemaal niet terug, of komt dat wel terug?

De heer SWIERSTRA antwoordt dat het fietsbeleid terugkomt in het uitwerkingsprogramma van het Provinciaal verkeers- en vervoersplan, want die uitvoeringsprogramma's gaan elkaar deels overlappen. Daar krijgt het fietsbeleid dus de uitwerking die de staten zouden willen.

12. Sluiting

De VOORZITTER sluit de vergadering om 17.49 uur.

Vastgesteld in de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit van 22 november 2004.

, voorzitter

, griffier

HW

TOEZEGGING

gedaan in de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit, gehouden op 11 oktober 2004 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

gedaan in de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit op maandag 11 oktober 2004:

- 9 Mevrouw HAARSMA zegt toe om de staten begin januari 2005 een presentatie te geven over wat precies de programmaliijn Stad inhoudt en wat de stedelijke ontwikkeling behelst.
- 10 Mevrouw HAARSMA zegt toe dat zij zal komen met een voorstel voor het aanjaagteam wanneer hier geld mee is gemoeid.
- 24 De heer SWIERSTRA zegt toe dat hij de vraag over de apparaatskosten van het Programma bereikbaarheid door het ambtelijk apparaat zal laten beantwoorden, nog voordat de volgende Statencommissie BFE heeft plaatsgevonden.